N°. 50. DONDERDAG 11 DECEMBER 1924. 24ste Jaargang.

Dit blad ligt ter raadpleging en lezing op de leestafels der Oost- en West-Indische Mailbooten en der voornaamste Sociëteiten, Hotels, Café's en Leesinrichtingen, zoowel hier te lande als in Oost- en West-Indië.

HET KOLONIAAL WEEKBLAD

ORGAAN DER VEREENIGING

OOST EN WEST

Opgericht door Kolonel O. E. V. L. van Zuylen, 21 Maart 1900.

„Het Koloniaal belang is een algemeen Nederlandsch belang".

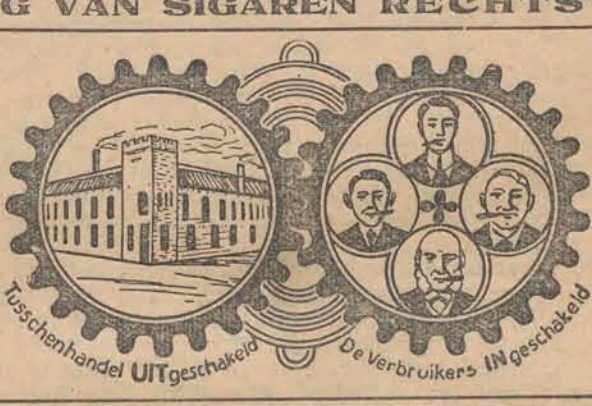
KANTOREN:

HOOFDBESTUUR. . . . . } HEULSTRAAT 17, DEN HAAG
VOORLICHTINGENDIENST . . . . . } TEL. 14519. POSTGIRO 114574

MEDEDEELINGEN of INGEZONDEN STUKKEN moeten worden geadresseerd en gezonden aan de Redactie, HEULSTRAAT 17, DEN HAAG.

ADMINISTRATIE VAN HET „KOLONIAAL WEEKBLAD'
HEULSTRAAT 17, DEN HAAG. - TELEFOON 14519. - POSTGIRO 14574

Voor *Administratie* en *Verandering van Woonplaats* wende men zich in Nederl. tot den Administr.: HEULSTRAAT 17, Tel. 14519. Postgiro 14574, in Ned.-Indië tot den Hoofdvertegenw. te SOEMENEP (Madoera) Mr. K. FAUSER. Voor *Advertentiën* tot de DRUKKERIJ TEN HAGEN, NOBELSTRAAT 20. Tel. Interc. 11987*. Postgiro No. 17260, beiden DEN HAAG.

De ramp te Wonosobo.

Ontvangen van H. G. H., Den Haag, ƒ 25.—.

Plan-van Geuns.

Beknopt Verslag van de besprekingen over dit onderwerp in de gecombineerde vergadering van het Dagelijksch Bestuur met de Vertegenwoordigers van vijf Vereenigingen (Bonden) op Woensdag 3 December 1924, ten 2 u. 30 n.m., in het gebouw der Vereeniging Oost en West, Heulstraat 17, Den Haag.

Doel der bespreking: De vorming van een bond van vereenigingen waarvan het arbeidsveld direct of indirect in verband staat met Indië.

Behalve het Dagelijksch Bestuur voornoemd zijn aanwezig de heeren: C. J. Feith, Ver. Ambt. Binnenl. Bestuur in N.-I.; G. F. E. Gonggrijp, id.; A. A. de Wolff, Indo-Eur. Verbond, afd. Nederland; W. v. d. Sluijs, id.; D. van Geuns, Vereeniging v. Ind. Verlofgangers; F. A. Janssen van Raay, id.; A. Bloemsma, N. I. O. G., afd. Nederland; J. P. Lancel, id.; W. L. Nieuwenhuyzen, Ned.-Ind. Off. Vereeniging.

De Voorzitter van het Dagelijksch Bestuur, Voorzitter der Vereeniging „Oost en West", Mr. W. Sonneveld, heet de bovengenoemde heeren van harte welkom. Hij zet omstandig het motief uiteen dat het Dag. Bestuur er toe geleid heeft deze bijeenkomst te beleggen. In het denkbeeld van den heer van Geuns ligt iets aantrekkelijks: concentratie van krachten ter bereiking van een zoo groot mogelijk resultaat.

Waar het vereenigingsleven in het algemeen zooveel versnippering te zien geeft, heeft het Bestuur van Oost en West gemeend om, nu een stem is opgegaan om te trachten die versnippering op te heffen, daaraan gehoor te geven en het zijne te moeten doen ter volledige uitwerking van het aangegeven denkbeeld.

Spr. geeft thans het woord aan den heer Van Geuns, om ook in deze vergadering zijn denkbeeld nader te ontwikkelen.

De heer van Geuns zegt, dat hij niet veel heeft toe te voegen aan hetgeen hij in zijn ingezonden stuk aan het K. W., daarna in de Hoofdbestuursvergadering van 18 October l.l., gevolgd door eene vergadering van het Dag. Bestuur, heeft uiteengezet. Alleen is hij in de laatste dagen, kennis nemende van in het leven geroepen comité's — Wonosobo e.a. — zeer versterkt in zijn meening, dat de oprichting van een bond waarin de Indische vereenigingen, elk met behoud van autonomie, werden opgenomen, noodig is. Zou het niet blijken veel doelmatiger te zijn, zoo vraagt spr., indien bij dergelijke acties de leiding uitging van het opperbestuur van één bond? De voorzitter zegt, dat de vraag moet worden gesteld of het denkbeeld van den heer van Geuns practisch uitvoerbaar is. Te voren, zegt spr., zijn reeds enkele min of meer concrete punten van samenwerking tusschen de verschillende vereenigingen naar voren gebracht, t.w. een gemeenschappelijk informatie-bureau en ook een leeszaal. Intusschen, waar deze zaken vanzelf wel nader onder de oogen zullen worden gezien, meent spr. thans de algemeene beschouwingen over het plan v. Geuns te moeten openen en verleent hij het woord aan de heeren die dit verlangen.

Aan de geopende discussie wordt, behalve door den voorzitter, als woordvoerder voor het Dag. Bestuur, deelgenomen door de heeren: Feith, Gonggrijp, de Wolff, Janssen v. Raay, Bloemsma, Lancel en Nieuwenhuyzen, alsmede door den heer v. Geuns.

Zoo acht de heer Feith het voorbeeld van Wonosobo, door den heer v. Geuns aangehaald, niet bijzonder gelukkig. Wat spr. allereerst van den heer v. Geuns zou willen vernemen is een antwoord op de vraag, hoe deze zich de samenwerking tusschen vereenigingen, elk met hare bepaalde werkwijze, gedacht heeft. Het gaat er hier om een afgebak[end] terrein aan te geven.

De heer Gonggrijp sluit zich hierbij aan. [Hij] heeft wel algemeenheden vernomen maar geen [le]draad voor verdere ontwikkeling van des he[eren] v. Geuns' denkbeeld. Ideëele belangen, in 't [alge]meen, bieden geen houvast.

De heer Janssen van Raay bepleit de oprichting van een Algemeen Informatie-bureau.

De heeren de Wolff, Bloemsma en Nieuwenhuyzen vragen of nog meer uitnoodigingen [voor] deze bespreking verzonden zijn en noemen in [dit] verband de Ind. Pensioenbond en de Indonesische en Chineesche vereenigingen, terwijl de heer Lancel de opmerking maakt, dat hij in de meening was dat in deze vergadering reeds een concreet plan [zou] zijn voorgelegd.

De opmerkingen van de heeren Feith en Gonggrijp worden door den heer v. Geuns beantwoord met verwijzing naar de Vereeniging tot behartiging der belangen van het kind, met welke alle analoge vereenigingen op dit gebied, vruchtbaar samenwerken.

Op de vragen omtrent het aantal der gedane uitnoodigingen antwoordt de voorzitter dat alle vereenigingen die uitgenoodigd zijn, hier ook vertegenwoordigd zijn en dat het niet nuttig werd geoordeeld die uitnoodigingen verder uit te strekken.

Nadat nog eenige gedachtenwisseling had plaats gehad met betrekking tot de concrete punten van samenwerking welke genoemd zijn, t.w. een Informatiebureau en een leeszaal, stelt de voorzitter tenslotte, onder algemeene instemming der vergadering voor, dat vóór 15 Januari 1925 alle hier vertegenwoordigd zijnde lichamen zullen mededeelen of zij voor het denkbeeld iets voelen en in het bevestigend geval uit hun midden een vertegenwoordiger zullen aanwijzen die met elkaar een voorloopig comité zullen vormen, ten einde het plan v. Geuns op zijn practische waarde te toetsen en t.z.t. hare bevinding aan de Vereeniging Oost en West mede te deelen.

Niemand verder iets ter tafel te brengen hebbende, besluit de voorzitter, met aan zijn woord [van] welkom bij den aanvang dezer zitting gesproken, thans toe te voegen een woord van dank voor de betoonde belangstelling, waaruit duidelijk bleek de algemeene begeerte om wederom iets tot stand te brengen wat strekken kan tot de versterking van den band tusschen Nederland en de Indiën.

Een berustende en gedweeë bevolking.

Men stelle zich eens voor welk een storm van verontwaardiging in Nederland zou losbarsten, indien daar dozijnen van dorpen en gehuchten, die misschien reeds uit de middeleeuwen dateeren, door één pennestreek werden weggevaagd.

Welnu, sedert de nieuwe regeling van 1919 omtrent de splitsing en samenvoeging van desa's op Java, komt zoo iets herhaaldelijk aldaar voor. Zoo [moeten] oude desanamen verdwijnen om door geheel nieuwe vervangen te worden. Het behoeft geen betoog dat de herdooping der desa's en de willekeur die daarbij heerscht een groot ongerief oplevert, al was het alleen maar dat door het [verand]eren van oude historische namen eerbiedwaardige tradities worden geschonden.

Dat zulke ruwe maatregelen kunnen worden uitgevoerd zonder de heftigste protesten uit te lokken, is alleen maar bij een berustende en gedweeë bevolking als de Javaansche mogelijk.[1])

Ook bij de toepassing der nieuwe jachtordonnantie, welke in den loop van dit jaar voor Java en Madoera in werking trad, komt het veelvuldig

1) Voor nadere bijzonderheden zie men het Verslag van den Oudheidk. Dienst 1923, bl. 90.

...r dat eenvoudige desalieden, die zich niet kun...n of willen verweren, de dupe worden van ruwe verkeerde toepassing der wet.

De verbodsbepalingen op de vogeljacht bijvoor...eld hebben aanleiding gegeven aan verschillende ...besturen om orders te geven aan vogelbezitters ...n hun gevangen diertjes in vrijheid te stellen!

In het district Mandirantjan heeft deze opvat...ing[2]) aanleiding gegeven tot werkelijk dwaze ...ders.

Een man, die gedurende 18 jaren een perkoetoet ...d verzorgd en, met al zijn liefde voor het diertje, rituëele wasschingen op hari Djoemahat had ...richt, de vogeltong had bestreken, zooals het voorgeschreven is onder bezitters van de heilige perkoetoet, werd, met vele anderen gedwongen, den ...l in vrijheid te stellen.

...n kan hij niet meer in zalig *dolce far niente* ...eren naar den slag van zijn perkoetoet, na ge...n arbeid, liggende in zijn bamboe-luiaardstoel. ...stuk uit zijn leven is heengegaan, wat wij ...erlingen niet begrijpen, maar overal in Oos...che zielen weerklank zal vinden.

...t gebeurde heeft weer eens voor de zooveelste ...l bewezen, dat wetten en verordeningen, al...ens van kracht verklaard te kunnen worden, ...t betheoretiseerd moeten worden met de desa...uren, opdat zij in hun bevelen den geest van ...et weten te leggen.

...t behoeft ons niet te verwonderen dat Kromo ...nieuwigheid met wantrouwen tegemoet ziet, ...r niettemin .... gedwee berust hij in het on...mijdelijke.

[2]) Volgens een bericht in de Preanger-Bode.

Het Sjiwaïsme van Midden-Java.

In een den 8en dezer gehouden vergadering der ... Akademie van Wetenschappen te Amster...m, heeft o.a. Prof. Dr. N. J. Krom het woord ge...d over bovengenoemd onderwerp. Aan het ...slag dat de N. R. Ct. van 9 Dec. van die voor...ht gaf, is het volgende ontleend.

...lijk aan verschillende voorbeelden duidelijk worden gemaakt, bestaat er in allerlei opzicht ...e onzekerheid over de godsdienstige voorstel...n in het middeleeuwsche Java. Voor een groot ...is die onzekerheid het gevolg daarvan, dat ...te veel het oude Java als een vast geheel heeft ...houwd en de veranderingen, die gedurende de ...eeuwen van Hindoeïsme zijn ingetreden, ...t verwaarloosd. Zoodoende heeft men dikwijls ...tellingen, die slechts golden voor den laatsten ...waaromtrent wij zooveel beter ingelicht zijn ...over wat vooraf gaat, ten onrechte ook van toe...ing geacht op de eerste eeuwen.

Het is dus zaak, die fout te vermijden en een ...r uitgangspunt te zoeken door te beginnen uitsluitend in aanmerking te nemen de gege...s over den oudsten tijd, de zoogenaamde Mid...Javaansche periode. Daarbij wordt thans het Buddhisme buiten rekening gelaten, omdat het, ...als het zich op Java voordeed, internationaal en ...volksgodsdienst was. Het speciaal-Javaansche ...rder te verwachten in het Sjiwaïsme.

Behalve de oudheidkundige overblijfselen en de ...ripties is er één litteraire bron, de Candakarana, ...rvan een deel uit den Midden-Javaanschen tijd ...ert. Hoewel deze op een Sanskrit-origineel ...aat, is er een en ander, dat van de opvattin...n van den Javaanschen bewerker getuigt. Spr. ...oogt, dat de langs dezen weg verkregen gegevens ...nig betrouwbaar zijn.

De oudere oorkonden doen een geïmporteerd ...waïsme zien; het eigenaardig Javaansche komt ...in de monumenten en beelden, zoowel in een ...alde opstelling van godbeden als in de voor...die aan enkele goden gegeven wordt en die ...en statistiek van vondsten kan worden afge... Een bijzondere plaats neemt het oudheid-kundig hoogst merkwaardige plateau van Diëng in, waar eenige onderwetsche, elders prijsgegeven, voorstellingen bewaard gebleven zijn en het mogelijk is in de uitbeelding een ontwikkeling waar te nemen; met name wordt dit aangetoond aan de figuur van Sjiwa als Goeroe. Ook in zijn instellingen heeft de Diëng allerlei oude tradities gehandhaafd.

In het laatste deel van den Midden-Javaanschen tijd, die in zijn geheel onze achtste en negende eeuw beslaat, geeft het tempelcomplex van Lara-Djonggrang een systematische samenvatting van Sjiwa's pantheon. In dien zelfden tijd blijkt ook meer dan vroeger aangaande de bij het volk gebruikelijke plechtigheden; speciaal wordt nagegaan wat bekend is over de ceremoniën bij den gewijden steen, die zulk een groote rol speelt in stichtingsoorkonden. Gaandeweg ziet men ook het zoogenaamde vervloekingsformulier groeien, dat straffen afsmeekt over boosdoeners, doch dat van geheel anderen aanhef blijft, tot het eind dezer periode toe, dan men het later op Oost-Java aantreft. In het algemeen schijnt een ceremonieel, dat in zijn oudsten tot ons gekomen vorm gemengd Hindoesch en Indonesisch volksgebruik is, eerst geleidelijk binnen de sfeer der officieele goden te zijn gebracht.

In dit laatste deel maken wij ook kennis met de gewoonte van de vereering van in graftempels bijgezette vorsten, terwijl bepaaldelijk op den Diëng melding wordt gemaakt van een dienst van Haricandana. Aan de hand van een paar oorkonden kunnen eenige wederwaardigheden van dien dienst worden nagegaan, klaarblijkelijk heeft hij reeds zijn bloeitijd achter den rug.

Zijn gegevens samenvattend, meent spr. te kunnen constateeren, dat in het besproken tijdperk een geleidelijke ontwikkeling valt waar te nemen, zoowel in het officieele Sjiwaïsme als daar, waar zich volksgebruiken hadden kunnen handhaven; in beide opzichten teekent zich scherp de bijzondere beteekenis van den Diëng af. Intusschen moet men er steeds een open oog voor houden, dat de door ons opgemerkte verschijnselen grootendeels den buitenkant van het godsdienstig leven betreffen en slechts waarde krijgen als men ze in verband brengt met de geestesstroomingen zelve, welke er in tot uiting kwamen.

Kunst, Kunstnijverheid en Huisvlijt.

Javaansche Kunstavond.

De groote Nutszaal te Rotterdam was Maandagavond 8 Dec. geheel bezet met belangstellenden voor de wajang- en dansdemonstraties, die R. S. Hardjodiringgo heeft gegeven in aansluiting bij den cursus, waarin Prof. C. Spat de leden der Volks-Universiteit op de hoogte heeft gebracht van de grondbeginselen der Javaansche cultuur. De heer Petit heeft in een korte inleiding er op gewezen, hoe vreemd de Westerling staat tegenover de psyche van den Javaan en hoe het optreden van R. S. Hardjodiringgo er toe bijdraagt, de kennis omtrent zijn volk te verdiepen en te verbreiden.

Trouwens in een beschouwing over het schimmenspel had Prof. Spat reeds gewaarschuwd: de vreemdeling, vooral de westerling zal het misschien na langdurige oefening zoover kunnen brengen, dat hij een zweem van het magisch, als men wil mystiek contact tusschen den wajang-vertooner en diens publiek in zijn binnenste gevoelt, in zijn volle kracht ondervindt hij het nooit. Daartoe moet men geboren Javaan zijn, moet men een vonk, een emanatie van de Javaansche volksziel in zich omdragen. Wel kan hij trachten eenig inzicht te krijgen in den aard van deze stralende kracht, te speuren naar de reden, waarom zij op den Javaan zulk een fascineerenden invloed heeft.

R. S. Hardjodiringgo is begonnen met eenige bizonderheden mede te deelen over de soorten van wajangvoorstellingen, over de eischen waaraan de dalang of vertooner moet voldoen, over de beteekenis van enkele afzonderlijke figuren, tenslotte over de lakon van de „Mintaraga". Uit dit verhaal van streven naar volmaking heeft hij daarna eenige episoden vertoond. De toeschouwers bewezen volle aandacht voor de grillig-schoone poppen, hun rappe bewegingen, de aanduiding

JAN MESKER & Co.

De firma Jan Mesker & Co. bestaat ongeveer 23 jaar. Bij de oprichting was de zaak van kleinen omvang, doch door uitgebreide zaakkennis en werkkracht wisten de firmanten deze al spoedig omhoog te werken. Al heel vlug volgde de eerste verbouwing van het perceel Prins Hendrikstraat 48 en steeds zijn zij aan het uitbreiden en verbeteren geweest. Eerst kort geleden hebben zij een groot terrein open grond, wat achter een der magazijnen gelegen was, geheel doen bebouwen, zoodat er nu een pracht-gelegenheid bestaat voor het ten toonstellen van meubelen. Er zijn dan ook in verschillende, zoowel antieke als moderne stijlen, diverse ameublementen voorradig, welke bijna alle aan eigen werkplaatsen gemaakt worden. De firma maakt de ontwerpen zelf, verwerkt droge houtsoorten met de nieuwste machines. Ook op het gebied tapijten, gordijnen, linoleums enz. is zij goed gesorteerd. Voor de aanstaande feesten is een pracht-collectie kleine meubelen, o.a. rook- en bijzettafels, artistieke kussens, cousies en kleedjes, tinwerk, vazen enz. enz. voorradig. Aan de zaak is tevens verbonden een verhuurinrichting van meubelen en gemeubileerde huizen. Vakkundige adviezen omtrent inrichtingen, het opmaken van begrootingen geschiedt gratis. Deze zaak heeft geen gemeenschap met andere firma's die zich noemen voorheen Mesker.

Wij bevelen deze firma, onder verwijzing naar de in dit blad voorkomende advertentie, gaarne aan de leden aan.

van stem en geaardheid en voor de piano-begeleiding, die handig de muziek van de gamelan nabootste.

Na de pauze heeft R. S. Hardjodiringgo gesproken over den dans en bovenal zelf prachtig gedanst: den liefelijken Dewi, uitbeelding van innerlijke rust en zelfbeheersching eener prinses; den Kelono, overgang van het ijdele toiletmaken van een prins tot de erkenning van hoogere Macht en het buigen daarvoor in Sembah en kniegang en Boeddha-houding ten slotte, Rahwana, het zich uitleven van den Koning der demonen, die in strijd den dood vindt. Tot besluit een parodie op den Kelono, waarbij de danser een geestig masker droeg, bij welks treffende uitdrukking de gebaren zich kostelijk aansloten.

Applaus had na elk nummer geklonken, na het laatste hield het bizonder lang aan. Blijkbaar had het parodistisch karakter het sterkst gesproken tot den Westerschen geest der toeschouwers.

Een welgeslaagde avond, besluit de N. R. Ct., aan welk blad dit overzicht is ontleend.

* * *

Kinder Opvoedingskunst.

Dat er in Nederland ook met hartelijke belangstelling gedacht wordt aan de zoo moeilijke kunst van kinderopvoeding in Indië, moge blijken uit het volgende rondschrijven, dat door mevrouw G. van Beresteyn—Tromp op haar Indische reis met de noodige toelichtingen zal worden verspreid.

Vereeniging *„Nationaal Reizend Museum voor Ouders en Opvoeders"*.

Voorzitter: Prof. Dr. J. H. Gunning Wz.

De vereeniging bovengenoemd heeft sinds 1913 een groot aantal tentoonstellingen gehouden in Nederland, die door duizenden werden bezocht en twee huizen voor Ouders gesticht te Zwolle en Utrecht; dit laatste huis is tevens de Centrale van het reizende deel en is gevestigd Nieuwe Gracht 41.

Sinds jaren heeft het Bestuur het plan gehad contact te zoeken met ouders en opvoeders in Indië. In 1916 werd dan ook medegewerkt aan een tentoonstelling te Semarang (Paviljoen „de Vrouw").

Uit mededeelingen en wenschen van verschillende zijden ontvangen, blijkt, dat in Indië een groeiende behoefte bestaat aan voorlichting op het gebied van verzorging, opvoeding en onderwijs, èn in de steden èn voor hen, die in het binnenland wonen, een behoefte om het eigen inzicht te verdiepen en op de hoogte te blijven van wat ten bate van het kind kan worden gedaan.

Wij willen trachten contact tot stand te brengen tusschen het werk in Nederland en 1. ouders en opvoeders in Indië; 2. allen van wie verwacht kan worden, dat de belangstelling in dezelfde richting gaat; gedacht wordt b.v. aan oud-leerlingen van Kartinischolen.

Om dit contact tot stand te brengen zal getracht worden een *Centrale Commissie te Batavia* op te richten met *afdeelingen* in verschillende plaatsen.

Te Batavia zal dan zoo mogelijk gesticht worden: *een Bureau voor inlichtingen betreffende verzorging, opvoeding en onderwijs*. Van dit Bureau zullen uitgaan:

A. Inlichtingen omtrent lectuur over verzorging, opvoeding en onderwijs;
over vraagstukken betreffende de hygiëne van het kind; over voedingsleer; eerste hulp; kleeding.
Spel en speelgoed; handenarbeid en handwerken.
Prentenboeken en kinderlectuur.
Kinderstudie.
Godsdienst in de opvoeding.
Leermiddelen en leerboeken.
Over hulp bij de opvoeding van kinderen, die een afwijking hebben.

B. Reizend materiaal voor kleine tentoonstellingen.

C. Portefeuilles met lectuur om te circuleeren onder de onder 2 genoemden.

Tevens zal het bureau depôt kunnen zijn om te voldoen aan bestellingen betreffende boeken, leermiddelen, modellen voor speelgoed en handenarbeid, handleidingen, materiaal, enz.

Wij hopen een Europeesche en een Indonesische vrouw bereid te zullen vinden aan het hoofd van het bureau te staan.

Dit plan werd opgemaakt in overleg met:

Mevrouw C. van Assen-Sol, mevrouw H. van Biema-Hijmans, Douairière Jhr. O. J. B. van Beresteyn-Tromp, mevrouw Heymans van Beek, mevrouw Hemmes, mevrouw van der Meulen-Keen, mevrouw M. C. E. Ovink-Soer, Jonkvrouwe J. A. M. von Schmidt auf Altenstadt, die allen er hun sympathie mede betuigden.

De geleidelijke uitvoering van dit plan zal afhangen van de instemming en steun, die het in Indië ondervinden zal.

Wat wij van U vragen is zoo mogelijk warme belangstelling en alle inlichtingen die U geven kan om het plan te doen slagen en bekendheid aan te geven onder Uw vrienden en kennissen. De heer D. R. Bu... te Bilthoven (bij Utrecht) wil zich voorloopig met de inning der gelden voor dit doel belasten.

Minimum contributie ƒ 2.50 (hoogere bijdragen of giften zullen de uitvoering bespoedigen).

Moge dit plan het eerste begin zijn van een vruchtbaar contact tusschen ouders en opvoeders in Indië en allen die aldaar in deze zaak belangstellen.

M. E. H. SANDBERG-GEISWEIT v. d. NETTEN
Secretaresse.

Surinamestraat 44, 's-Gravenhage

* * *

Een Kunst-prijsvraag.

De Sociaal-Technische Vereeniging en het Java-Instituut schreven tezamen een *openbare prijsvraag* uit voor foto's en/of geteekende opnamen van inheemschen woningbouw op Java.

1. De deelname aan deze prijsvraag staat voor iedereen open.

2. Als voorwerp mogen dienen:
— alle *Inlandsche woningen* en woninggroepen op Java en Madoera, klein of groot, oud of nieuw, op het land of in de stad, hoe ook (dus b.v. *ook eenvoudige volkswoningen*), verder alles wat tot hunne *omgeving* behoort, als ingangspoorten, omheiningen, pasebans, badplaatsen, langgars, wachthuisjes enz.

Te zoeken is vooral naar onderwerpen, die door hun vorm, versiering of constructie bijzonder typisch, aantrekkelijk of belangwekkend zijn.

3. Een *inzending* mag bestaan uit één of meer *foto's* of uit één of meer *teekeningen*, of uit *foto's en teekeningen* tezamen.

De *teekeningen* mogen zijn perspektieven, opmetingen en/of plattegronden.

4. Bij de *beoordeeling* zal worden gelet:
— in hoofdzaak op de goede *keuze* van het onderwerp en op de *juiste wedergave* van het eigenaardige daarvan; — in de tweede plaats op de *kwaliteit* van de foto's resp. van het teekenwerk.

5. Voor *prijzen* wordt beschikbaar gesteld een bedrag van ƒ 500.— (vijf honderd gulden), te verdeelen als volgt:

a. voor de foto's:
1 eerste prijs à ƒ 75.—, 2 tweede prijzen à ƒ 50.— en 3 derde prijzen à ƒ 25.—;

b. voor de teekeningen:
dezelfde prijzen als genoemd onder *a*;
in totaal dus twaalf prijzen.

De uitkomsten hiervan zullen zeker op het aanstaande congres van het Java-Instituut in de Kerstweek te Djocdja tentoongesteld worden.

* * *

De kunst van logisch denken der Javanen.

Dat Javanen de kunst van logisch denken terdege verstaan, blijkt wel uit de volgende opmerking:

De missionaire predikant van Solo, dr. H. A. v. Andel, merkt in een rapport aan Delft, zijn zendende kerk, o.m. op:

„De Javanen hebben een bijzonderen aanleg voor formeele zaken. Ze houden van vergaderingen en zijn meesters in het debat. In de vergaderingen van den Javaanschen Kerkeraad heb ik nooit iemand tot de orde behoeven te roepen, omdat nooit iemand buiten de orde was. Dat bewijst den logischen aanleg, den ordenenden geest. Daarom past het Gereformeerde denken met zijn logische belijning zoo goed bij den Javaanschen geest."

Dr. de Moor zegt naar aanleiding van deze passage in het Geref. weekblad *De Heraut*:

„Mij dunkt, dat menige Kerkeraadspraeses, die dit leest, jaloersch wordt en denkt: waren mijn ouderlingen en diakenen maar Javanen......"

* * *

En hoe dikwijls wordt den Javanen door ons, Europeanen, niet verweten, dat zij de kunst van geld sparen en beheeren niet verstaan. Wat een medewerker van de *Loc.* schrijft betreffende twee Javaansche financieele instellingen, maakt hierop een schitterende uitzondering:

„Tot de weinige zuiver Javaansche financieele instellingen van eenige beteekenis behooren ongetwijfeld

De Onderlinge Levensverzekering Maatschappij Boemi Poetra te Jogja en de Bondo Loemakso, een credietbank te Solo.

De Onderlinge Levensverzekering Mij. Boemi Poetra werd in 1912 te Magelang opgericht met een onbeduidend kapitaaltje. Zij kreeg na een tijdje van de regeering een subsidie van ƒ 300 's maands gedurende tien jaren, waarna de maatschappij krachtig genoeg was geworden, om zonder regeeringsbijdrage haar arbeid voort te zetten. Gedurende de laatste vijf jaren onder het beheer van den tegenwoordigen directeur Raden Hadjo heeft het bedrijf een zoodanige vlucht genomen, dat de onderneming nu bezitster is van een tiental flinke moderne huurhuizen in de Nieuwe Wijk te Jogja. Zij beweegt zich ook op hypotheek-gebied. Het kapitaal van Boemi Poetra valt thans op 5 ton te schatten.

In de onlangs in de Loge te Jogja gehouden jaarlijksche algemeene vergadering werden vier bestuursleden gekozen. Als nieuw bestuurslid werd gekozen Raden Soewoe Pontjoradono.

Het bestuur zal worden uitgebreid met een jurist en een arts. Aan den Mangkoenegoro zal het beschermheerschap worden aangeboden.

De Bondo Loemakso te Solo bestaat reeds ruim twintig jaar. Zij werd opgericht op initiatief van eenige hoogere soenansambtenaren en stelt zich ten doel den woeker te bestrijden die indertijd te Solo door Chineezen op grove wijze werd uitgeoefend. De Bondo Loemakso verleent slechts credieten aan de soenansambtenaren. De terugbetaling wordt op zeer gemakkelijke wijze geregeld. Ook deze instelling wordt geheel door Inlandsch personeel geleid. Haar kapitaal wordt begroot op ongeveer een millioen. Aan het hoofd van deze instelling staat R. M. Hario Poespodiningrat, een familielid van den Soenan.

Van Week tot Week.

2—8 DECEMBER.

De ramp te Wonosobo en omgeving. Den 2en Dec. hebben, volgens telegrafische berichten, nieuwe aardschokken groote verwoestingen aangericht; de desa Nantjoleredjo is daarbij geheel bedolven. Het aantal dooden bij de jongste ramp zou 114 bedragen; voor de talrijke vluchtelingen zijn barakken opgericht, de herstelde verbindingswegen zijn opnieuw vernield. De aardstorting, die Nantjoleredjo heeft weggevaagd, is grooter dan die van 12 November; zij was 600 M. lang en 200 M. breed. Volgens vulkanologen is nu het ergste geleden.

Uit de telegrafische berichten is nog steeds niet op te maken aan welke oorzaak de aardbevingen moeten worden toegeschreven. Uit sommige valt af te leiden dat de vulkaan Soembing de schuldige zou zijn, terwijl weer andere naar den Bismo verwijzen; ook de Sindoro, de Pakoewodjoh en de Sitianglik zijn genoemd.

De onderzeeboot K X. Blijkens een bij het Departement van Marine ontvangen telegram is Hr. Ms. onderzeeboot K X, onder bevel van den luitenant ter zee 1e klasse J. W. A. A. Heydt op de uitreis naar Nederl.-Indië den 7en dezer aldaar te Sabang aangekomen.

Herdenking 50-jarig bestaan van de Staatsspoor. Besloten is op 6 April 1925 het vijftigjarig bestaan van de Staatsspoor feestelijk te herdenken door het uitgeven van een gedenkboek, ook voor de propaganda in Nederland.

Een voordeelig jaar. Het Bat. Nbld. meldt, dat het begrootingsjaar 1924 vijftig millioen gunstiger zal zijn dan werd begroot ten gevolge van meevallers. De inkomstenbelasting brengt 77 millioen op tegenover een raming van) 71 millioen. Verder zijn de tinverkoopen voordeeliger geweest dan geraamd was. De rest wordt voornamelijk door mindere uitgaven dan geraamd was veroorzaakt. (Aneta, 2 Dec.).

Gewestelijke banken. Begin 1925 wordt een Gewestelijke Bank in Tapanoeli en in Jogjakarta opgericht.

De Solo-valleiwerken. De werken in de Solo-vallei zullen vermoedelijk in April 1925 worden hervat. Er is een nieuw plan voor het aanleggen van groote partieele reservoirs, daar een totaal-bevloeiing uitgesloten is.

Een tweede gouvernements gutta-percha-onderneming. In den Volksraad heeft de directeur van Landbouw medegedeeld, dat de Regeering in 1925 een tweede gutta-percha-onderneming zal openen in Bila.

De voorloopige kosten ad ƒ 350.000 zullen worden besteed uit voortgezette bezuiniging. De totaalkosten bedragen ƒ 1.855.000.

Legerinkrimping? Aneta meldt d.d. 6 Dec. uit Weltevreden. De houwitserbatterijen te Soerabaja en te Weltevreden zullen binnenkort worden opgeheven.

Invoering salarisregeling. Aneta als boven. In de Memorie van Antwoord op de salarisvoorstellen verklaart de Regeering zich bereid de nieuwe regeling op 1 Febr. a.s. in te voeren.

Hevige storm te Salatiga en Panaroekan. Een storm vernielde in het Salatigasche 14 pasarloodsen en 21 inlandsche woningen. Een kind werd gedood; er zijn 6 gewonden. (Aneta, 7 Dec.). — De storm te Panaroekan heeft ernstige schade aangericht op het haventerrein aldaar.

De onderwijscirculaire. Het Inlandsche Onderwijzersverbond requestreerde aan de Koningin tot intrekking van de bekende onderwijscirculaire.

De F VII. Uit Bandoeng wordt gemeld, dat het vliegtuig na zijn aankomst aldaar, te Kalidjati gedemonteerd is.

Monaziet in Borneo. Het Soer. Hbl. meldt nader, dat het in de Westerafdeeling van Borneo aangetroffen monaziet te Bandoeng door dr. Gisolf, leeraar aan de H.B.S., op radio-activiteit wordt onderzocht bij wijze van voorloopige proef. Eventueel wordt het onderzoek door prof. Clay bij de Technische Hoogeschool voortgezet.

Raden Tirtokoesoemo †. Onze redacteur te Djokja meldt, dat Donderdag te Karanganjar de begrafenis plaats had van den op 29 October overleden oud-regent van Karanganjar, Raden Ario Adhipati Tirtokoesoemo, officier in de orde van Oranje Nassau, drager van de gele songsong en oprichter, tevens eerste voorzitter, van Boedi Oetomo.

Er was groote belangstelling, ook van Europeesche zijde.

Resident Van der Jagt herdacht aan de groeve de vele verdiensten van den overledene. (Soer. Handelsbl.).

Kolonel J. E. Biljardt †. Te 's-Gravenhage is in den ouderdom van 84 jaar overleden de heer J. E. Biljardt, gepens. kolonel der artillerie van het O.-I. leger.

P. van Tubergen †. Te 's-Gravenhage is op den leeftijd van 57 jaar overleden de heer P. van Tubergen, gepens. Assistent-Resident.

Mutaties bij de luchtvaartafdeeling. De kapitein van den generalen staf P. F. Hoeksema de Groot is benoemd tot commandant van de luchtvaartafdeeling in Ned.-Indië, ter vervanging van den tot Majoor bevorderden Kapitein J. A. Roukens.

Onderscheiding. Bij Kon. besluit is bevorderd tot commandeur der Orde van Oranje-Nassau de Luitenant-Generaal, commandeur van het leger en hoofd van het departement van oorlog in Nederlandsch-Indië F. J. Kroesen.

Voordracht over aardbevingen. De afdeeling Rotterdam van het Kon. Nederlandsch Aardrijkskundig Genootschap heeft voor 17 Dec. — in het Scheepvaartkundig Instituut — een lezing georganiseerd. Dan zal prof. dr. B. G. Escher, uit Leiden, spreken over aardbevingen, mede in verband met die te Wonosobo.

H. H. Becker †. Te 's-Gravenhage is in den ouderdom van 66 jaar overleden de heer H. H. Becker, gep. officier van het O.-I. leger.

Landbouwvereeniging. Te Makassar is een landbouwvereeniging opgericht, waarin 20 ondernemingen vertegenwoordigd zijn.

Besprekingen a.s. Bestuursconferentie. Op een bestuursconferentie, in Febr. a.s. te houden, zullen besproken worden de inwendige politieke toestand, de belastingdruk van de inlandsche bevolking, de beperking van minderwaardig particulier onderwijs aan inlanders en de kleine landbouw.

In een nota van het binnenlandsch bestuur over den kleinen landbouw wordt opgemerkt, dat de Regeering wenscht, den grooten zoowel als den kleinen Europeeschen landbouw te bevorderen. Aan de kleine landbouwers zullen de gronden, die niet geschikt zijn voor den Inlandschen landbouw, worden afgestaan. Indien het Indo-Europeesch Verbond voor de gereserveerde terreinen het vereischte aantal gegadigden gevonden heeft, dan moet het een huur betalen, gelijk aan den later te heffen canon, waaromtrent, evenals voor de credietverleening, een nadere regeling getroffen zal worden.

Persoverzicht uit de Indische Bladen en Tijdschriften.

UIT DE EUROPEESCHE PERS.

De Raad van Indië.

Als opvolger van den heer Frijling is *mr. Creutzberg* benoemd tot vice-president van den Raad van Indië. Deze benoeming lijkt *de Locomotief* (31 Oct.) juist en gelukkig. *Juist*, omdat de oud-directeur van Onderwijs krachtens een ambtsvervulling, die hem met verscheidene en voorname problemen van regeeringsbeleid in voortdurende aanraking hield, reeds de aangewezen hoogste adviseur voor de landvoogdij mocht heeten. *Gelukkig*, omdat de Raad van Indië hiermede is gesteld onder de principieel liberale leiding, in tijdsomstandigheden, die meer dan ooit een verstandig vooruitziend regeeringsbeleid eischen, voor een rustige politieke en economische ontwikkeling van zoo overwegend belang.

Dat de Kroon, voorgelicht door haar raadslieden, het heeft aangedurfd op dezen post te benoemen een der markante figuren uit de liberale bewindsperiode der vorige landvoogdij, bewijst hoezeer ook het Opperbestuur is gaan beseffen de noodzakelijkheid Indië niet alleen krachtig maar ook breed te besturen. Van beteekenis moet dit heeten aan den vooravond der inlossing van de staatkundige beloften, in de herziene grondwetsartikelen ten aanzien van Indië neergelegd, beloften, welke voor het eerst deze landen eenig feitelijk beheer in eigen zaak hebben toegedacht. Voor deze en voor alle andere zaken, welke de natuurlijke evolutie van Indië raken, is deze benoeming van een man, die bewees een open oog en een open hart voor de ontplooiing van Indië's eigen krachten te hebben, van geruststellende beteekenis.

Het *Soerabajasch Hbl.* (30 Oct.) vestigt de aandacht op de benoeming van een krachtig figuur als de oud-gouverneur van Sumatra's Oostkust, de heer *Westenenk*, tot lid van den Raad van Indië, en op die van den harden werker en doelbewusten verdediger van het bolwerk der Algemeene Secretarie, den gewezen algemeen secretaris, den heer *Welter*! De Raad van Indië — aldus het blad — wordt wel uitgerust met, wat men noemen mag: „Erstklassische Figuren". Het „Soer. Hbl." heeft verleden jaar eens gewezen op „de verschuiving der machtsverhoudingen in Batavia en Buitenzorg". Namelijk het langzaam-aan winnen in beteekenis van den Raad van directeuren, de departementshoofden, en den Volksraad, tegenover de grijze Indische instituten: Raad van Indië en Algemeene Secretarie. Dat die machtsverschuiving in hoogere regeeringskringen is gevoeld en begrepen, kan men wellicht in deze benoemingen weerspiegeld zien.

Uit den Volksraad.

Het *Bataviaasch Nwsbl.* (29 Oct. t/m. 4 Nov.) en de *Loc.* (27 Oct. t/m. 3 Nov.) geven overzichten en verslagen van het behandelde in den Volksraad, betreffende *de actie der communisten, retourcommissies, Justitie, de nota der salariscommissie, wijziging van art. 123 Regeeringsreglement* en *het ontwerp-Vlootwet 1925.*

De heer *Mandagie* beschouwt den Volksraad „als een regenboog, die uit verschillende kleuren bestaat, welke evenwel een harmonisch geheel vormen." Ook het volgend aardig staaltje van Oostersche beeldspraak bij *het communisme-debat in den Volksraad*, is ontleend aan de rede van den heer *Mandagie:* „Sama rata, sama rasa, luidt de communistische spreuk. Ik denk daarbij steeds aan een heg, waarin kroton, kembang sepatoe en baloentas staan, die op bepaalde tijden worden gelijk gesneden; reeds op den tweeden of derden dag is die gelijkheid verbroken; de baloentas zal boven de andere mede-planten uitgegroeid zijn. De natuur predikt geen gelijkheid."

De heer *C. C. van Helsdingen* vindt dat de communisten niets liever hebben dan dat er zoo vaak en zooveel mogelijk over hen wordt gesproken. Men doet hen te veel eer aan. Spreker is overtuigd van de goede bedoelingen der regeering, doch deze worden niet immer goed geïnterpreteerd, ten bewijze waarvan spreker een lang citaat geeft van wateraandragende mannen, vrouwen en kinderen op Halmaheira, ter begieting van een bevolen aanplant. Toen de boompjes stierven, kregen de schuldigen en de aanstoker resp. een en twee maanden. Een dusdanige interpretatie van de bedoelingen der regeering, bereiden den grond voor de communistische stroomingen. Spr. meent, dat de bevolking tegen de leiders opziet, omdat zij durven op te komen voor de belangen der bevolking, hetgeen de ambtenaren van het Inlandsch bestuur vaak niet durven. De heer van Helsdingen bepleit in dit verband de instelling van Regentschapsraden, ook buiten het provinciaal verband. Hij meent, dat de Inlandsche ambtenaren vaak te veel autocratisch denken en handelen. Hij acht de interneering, gelijk deze in het laatste decennium wordt toegepast, onwettig. Het R. R. toch spreekt van ontzegging van het gansche gebied van Nederlandsch-Indië, met uitzondering van één bepaald gebied. Hij bepleit toezicht op den invoer van drukwerken, ook die in Nederland zijn gedrukt.

Volgens den heer *Kiës* is de bevolking zelf niet bizonder vatbaar voor communstische actie, door de benijdenswaardige evenwichtigheid der Oostersche mentaliteit, doch de systematische actie zal dien natuurlijken tegenstand op den duur toch overwinnen, gelijk de gestadige drop den steen uitholt. Hierbij vestigt spr. de aandacht op het feit, dat thans niet meer Westerlingen doch door hen opgeleide Oosterlingen de actie leiden. Hij wenscht er de regeering op te wijzen, dat speciaal de Inlandsche bestuursambtenaren in eene moeilijke positie verkeeren. In dit verband bepleit spr. beperking van het vergaderrecht der Inlandsche vereenigingen in het binnenland. Voorts wenscht hij bevordering der economische welvaart, o.m. door verlichting van den belastingdruk, bevordering der rechtszekerheid, waarop spr. bij de behandeling der 2e afdeeling uitvoerig hoopt terug te komen, en bevordering der volksontwikkeling, speciaal in de richting van karaktervormende opvoeding.

De heer *Talma*, dringt aan op het treffen van de noodige voorzieningen, opdat paal en perk gesteld worde aan de oprichting van Sarekat Rajat-scholen. Hij wijst er op, dat tal van S. R.-leiders gerecruteerd blijken uit de slachtoffers van het massa-ontslag bij Pandhuisdienst en S. S., na de stakingen.

De heer *Ten Berge* wijst evenzeer op de noodwendigheid, dat de regeering de communistische propaganda daadwerkelijk bestrijdt, en dringt eveneens aan op verbod van oprichting en instandhouding van communistische onderwijsinrichtingen.

De heer *Engelenberg* releveert de jongste noodverordeningen door den onderkoning van Britsch-Indië uitgevaardigd, als voorbeeld voor de bestrijdingsmethode welke h.t.l. dient te worden toegepast. Aan de bestrijding van het communistisch gedrijf kan de regeering veel doen, in de eerste plaats wel, door het Inlandsch bestuur vrij te maken van de schrijftafel en in staat te stellen, de stroomingen in de desa zelve te bestudeeren. In verband hiermede bepleit spreker nogmaals het vestigen van een hecht desabestuur, opdat het volk zelf worde opgeleid tot meer zelfstandigheid. Echter zit aan de communistische actie h.t.l. nog een speciaal inheemsche kant. Hadden wij geen P. K. I. en geen S. R., dan hadden wij nog eene beweging onder anderen naam, ageerend tegen de verpoenaming, het kapitaal, etc. Spr. sluit zich ten dezen aan bij den heer *Dwidjosewojo*, die betoogde dat het communisme de groote massa vreemd is en blijft. Vervolgens behandelt de heer *Engelenberg* het communistisch onderwijs en sluit zich ten dezen aanzichte aan bij hetgeen de heeren *Talma* en *Ten Berge* terzake hebben opgemerkt. Een der beste middelen ter bestrijding acht spreker voorts de vorming van Inlandsch kapitaal, door den Inlander, voor den Inlander. Bevordering daarvan acht spreker dan ook urgent. Buitenlandsche kapitaalstoestrooming is goed, omdat het helpt Indië tot ontwikkeling te brengen, doch om den Inlander op te heffen uit zijn proletarische schap, is eigen kapitaalvorming door den Inlander noodwendig.

Bij de beantwoording namens de Regeering van vice-admiraal *Gooszen* tijdens *de behandeling der vlootwet* er op — zoo werd aan de *Deli Crt.* (8 Nov.) geseind —, dat de vloot baas in eigen huis dient te zijn. Een politievloot is daartoe niet dienstbaar. De strategische ligging van den archipel maakt het waarschijnlijk dat men rechtstreeks betrokken wordt in een conflict, mits men capabel is zijn neutraliteit te handhaven. De Regeering handhaaft de basis aan Soerabaja wegens de bezuiniging en toont aan, dat het duikbootwapen een geducht wapen is, waarbij zij admiraal Von Tirpitz citeert, die zegt overtuigd te zijn, dat het luchtwapen hulpwapen blijft.

De directeur van Financiën, de heer *Bodenhausen*, zegt dat het niet de vraag is of er fondsen gevonden worden, maar hoe. De Regeering acht het praematuur thans reeds de middelen aan te wijzen. Wanneer nieuwe versobering noodig is, zal het leger daaraan niet kunnen ontkomen. De Regeering denkt niet aan

ooging der belastingdruk op de bevolking, noch aan orting der salarissen en pensioenen.

Broadcasting. Perstelegrammen.

De Loc. (24 Oct.), *de wettelijke regeling van de broadcasting* besprekend, schrijft: Naar analogie van de verschillende wetten, welke pers, telegraaf, vereeniging en vergadering beheerschen, zal *het omroepen en rondbazuinen doormiddel van radiozenders* te stellen binnen wettelijke perken, in het belang van de publieke zeden, de publieke orde en de publieke rust. Zoo zal van hoogerhand te waken zijn: eendeels dat de „broadcasting" niet wordt gemonopoliseerd tot schade van een vrije ontwikkeling van dit moderne middel van verkeer; anderdeels dat het middel niet wordt gebruikt met eenigerlei strafwaardig doel, hetzij op het gebied der zeden, hetzij op het veld der politiek. Het zal nu van belang zijn zoo spoedig mogelijk te vernemen wat de vrucht is der studie, sinds jaar en dag over dit onderwerp en het daarmede onmiddellijk samenhangende vraagstuk der luistervrijheid op de betrokken regeeringsbureaux gemaakt.

Naar het *Soer. Hbl.* (28 Oct.) verneemt, zal de regeering met de regeling, volgens welke *het luisterverbod* in Ned.-Indië geheel of gedeeltelijk wordt opgeheven, wachten tot in den loop van 1925. Dit in verband met de behandeling van de concessie-aanvragen voor *broadcasting* en de regelingen, waarbij dezen eenigen vorm zal worden gegeven, benevens met het oog op *het internationale telegraafcongres van 1925,* waarop zeer waarschijnlijk een internationale regeling omtrent amateurs-radiotelegrafie en radio-telefonie zal worden besproken.

In de *Loc.* van 17 Oct. (blz. 21) wordt de wenschelijkheid betoogd om tot *een verlaagd tarief voor perstelegrammen* in het verkeer met Nederland te geraken, en wordt dienaangaande eene vergelijking getrokken met de bestaande lage perstarieven tusschen Engeland en eenige zijner Dominions.

Het wnd. hoofd van den P.T.T.-dienst geeft hiervan een verklaring in de *Loc.* van 28 Oct. De telegraaftarieven — in tegenstelling met de posttarieven — worden vastgesteld naar de z.g. eind- en transittaksen, welke moeten worden uitgekeerd aan de landen van afzending en bestemming en aan de tusschenliggende landen en kabelmaatschappijen, die aan de overbrenging der telegrammen medewerken. Zoo ontvangt de Nederlandsch-Indische Telegraaf-administratie van het perstarief in het verkeer met Nederland, zijnde 42½ cent per woord, slechts een eindtaks van 2½ cent. Het overblijvende, zijnde 40 cent per woord, moet worden uitgekeerd aan de Kabelmaatschappijen en landen, die aan de doorseining deelnamen. Neemt men hierbij in aanmerking, dat de Indische administratie voor de gewone, volbetaalde telegrammen al niet meer ontvangt dan een eindtaks van 17½ c.q. 20 cent per woord en dat deze taks ten behoeve en in het belang van de pers reeds tot op 1/7 à 1/8 is teruggebracht, dan zal moeten toegestemd worden, dat de Indische administratie reeds ver is gegaan. *Het lage perstarief tusschen Engeland en zijn Dominions houdt vooral verband met de gunstige omstandigheid, dat het telegraafverkeer tusschen die landen nagenoeg geheel geleid kan worden over kabels van Engeland zelf of aan Engelsche maatschappijen toebehoorende.* Bovendien kunnen de in het artikel vermelde tarieven van two-pence en anderhalven stuiver geen betrekking hebben op de gewone perstelegrammen tusschen Engeland en de aangehaalde Dominions, doch vermoedelijk slaan zij op z.g. *Deferred press-telegrams,* welke aan aanzienlijke verlaging bloot staan en door de kantoren eerst doorgeseind worden, wanneer geen enkel ander telegram meer voorhanden is.

De Loc. merkt hierbij op, dat het zoogenaamd „uitgestelde" perstelegram in de praktijk het gewone vervangt. Theoretisch staan deze telegrammen bloot aan aanzienlijke vertraging; praktisch moet dat nog al meevallen. *Ned.-Indië zou voor zulk een dienst van uitgestelde telegrammen alvast bizonder dankbaar zijn.* Het zal met de vertraging zeker ook hier nog al meevallen.

Het geciteerde gemotiveerde verklaring van den P.T.T.-chef levert aan de „Loc." een versterking van haar betoog, dat van de *eigen verbinding via Malabar* voor Indië en Nederland gebruik kon worden gemaakt tot *het invoeren van een verlaagd perstarief.*

De Lamongan werkt.

Naar aanleiding van de jongste roeringen van den vulkaan Lamongan vertelt de Oosthoek-redacteur van het „Soer. Hbl." e. e. a. van de wetenschap op vulkanisch gebied. Aan de hand van de *Sumatra Post* (4 Nov.) ontleenen wij hieraan het volgende:

Ofschoon veel kleiner dan de Tenger en de Djang is de Lamongan, die 1670 M. hoog is, toch een imposante figuur. Zijn explosieve erupties komen voor als *toperupties,* die lavastroomen uitgieten, welke gewoonlijk niet verder dalen dan tot de helft van de hellingen, als *flankerupties,* die beangstigend dicht Klakah en de omliggende volkrijke dessa's naderen, en als *excentrische erupties,* waarvan een 44-tal op verren afstand van den krater hebben plaats gehad, vaak onafhankelijk van dezen.

De exentrische erupties worden onderscheiden in *maanvormige eruptiepunten* en *bocca's.* De *bocca's* zijn 't afschrikwekkendst. Zoo rees in 1898, vier paal ten Oosten van Klakah, een bocca uit den stillen sawahgrond, ten eenenmale onverwacht, al was zijn komst ook aangekondigd door gerommel, scheuren en bodemhitte, dezelfde verschijnselen als die, welke in de afgeloopen weken het Bestuur in angst brachten. Controleur Ardesch, die toentertijd te paard in de richting reed, waar de bevolking roering en onrust in den bodem had gesignaleerd, zag in den kalmen middag plotseling den grond vóór hem golven, splijten en een groote massa vulkanische stoffen uitspuiten. Hij wendde snel zijn paard. Door een algemeene vlucht van de bevolking was het aantal verongelukten gering. De *maren* zijn terreinverzakkingen, ontstaan door explosieachtig ontsnappen van vulkaangassen. Zij worden gevormd door dezelfde oorzaak als de bocca's, door de spanning in den magma-haard zelf.

De natuur heeft den weinig geruststellenden ondergrond onder een prachtig kleed verborgen. Want de „maren" zijn de schilderachtige ranoe's, de schitterende meertjes, die touristen en rustzoekenden in het S.S.-sanatorium nabij Klakah, trekken en bekoren. En de bocca's werden op den duur vruchtbare topjes, dicht begroeid met weelderig geboomte, uiterst geëigend voor vereering en heiligverklaring. Nu en dan komt de ware aard voor den dag: als solfatoren-gassen de meerbewoners bewusteloos naar de oppervlakte drijven, of als daling van het niveau wordt opgemerkt.

Wat de toekomst brengen zal? *Dr. Kemmerling* vreest een vrij hevige uitbarsting. In de 19de eeuw teekende men 28 uitbarstingen op; sedert 1898 bleef alles stil. Wat er na een kwarteeuw zwijgen opeens mocht loskomen, zal niet gering zijn. Sinds enkele dagen is weer alles stil en rustig. *Dr. Stehn* werkt dag en nacht in het sanatorium te Klakah. Hij meet, peilt, speurt, gaat de spleten langs, bepaalt hun richting, breedte, diepte, en zet op de kaarten de punten uit, waarbinnen, volgens loop en aard der spleten, de haard — het begin van een nieuwe bocca — kan liggen. Maar ook hij heeft af te wachten. De „onwetenden" bidden en offeren intusschen in den verren omtrek.

UIT DE INLANDSCHE PERS.

De Swaraj-beweging in Engelsch Indië.

De correspondent van de „Sinar Hindia" schrijft in een brief, gedagteekend Calcutta, 12 Mei 1924, welke is opgenomen in gemeld blad van 5 Juni daaraanvolgende, dat, naar zijne meening, de non-cooperatiebeweging in Engelsch-Indië sterk vermindert.

Droegen de Swaristen vroeger allen het khaddarkleedingstuk als nationale kleederdracht, zoowel binnenshuis als op de markt, en als bewijs dat men van Engelsche manufacturen niet gediend was, thans kan men, vooral op de Mohammedaansche feestdagen, het tegenovergestelde waarnemen en de sterke neiging zien, welke bestaat om kleeding naar Westersch model te dragen, hetgeen vroeger slechts weinig of in het geheel niet voorkwam.

Zelfs de propagandisten der boycotbeweging van destijds doen daaraan mede en dragen kleedingstukken van Engelsch maaksel.

De te Lahore gevestigde vereeniging „Ahmaddyah" spant zich vooral in, met het doel de Swaraj-actie den kop in te drukken, waarvoor zij thans propagandisten uitzendt, ook in het Indonesisch gebied.

Over het algemeen is daar echter de neiging om non-cooperator te worden niet groot.

Het is nog niet lang geleden dat op een kantoor van Swaristen 24 stuks revolvers door de politie in beslag werden genomen.

Die personen behoorden tot eene vereeniging, welke den naam draagt van „Khilafat" en in het jaar 1921 werd opgericht.

Het doel dezer vereeniging was hulp en bijstand te verleenen aan Turkije, dat, ten gevolge van het deelnemen aan den oorlog, in het gedrang was gekomen en met slechte financiën had te kampen.

Bekendmaking.

Ondergeteekende betuigt hiermede zijn hartelijken dank aan Dr. J. F. v. d. POORTEN, Nobelstraat 1a, 's-Gravenhage, voor de zeer goede diagnose over hem gesteld. Temeer daar hij nergens baat kon vinden, is hij besloten zich onder behandeling van hem te stellen.

(w.g.) Dr. NIJLAND, Arts
Elandstraat 67, 's-Gravenhage

Haarlem en Omstreken.

De leden waren allen Mohamedanen, waarvan enkele, bij wijze van hulp, naar Turkije werden gezonden en in opdracht hadden de gebrekkige financiën van het land te helpen regelen.

Ook deed de vereeniging moeite van de Engelsche regeering gedaan te zien te krijgen, dat deze medewerkte aan de bevrijding van Turkije.

President van de vereeniging is de heer mr. Sukat Ali, die, volgens den schrijver, bij zijn werk veel tegenstand ondervindt van de bovengemelde vereeniging „Ahmadiah".

Niettemin werd zijns inziens door de Khilafat Vereeniging veel goeds tot stand gebracht.

Het particuliere internaat van de Gouvernements Schakelschool te Tondano (resid. Menado).

Den 15en Juli 1924 werd te Tondano de Gouvernements-Schakelschool geopend, welke als schakel moet dienen tusschen de Inlandsche lagere school en de onderwijsinrichtingen van het middelbaar uitgebreid lager onderwijs en van de Hoogeschool.

Ten behoeve van de leerlingen, die van elders komen, heeft de „Perserikatan Minahasa" de loffelijke gedachte gehad een particulier internaat in het leven te roepen, dat onder leiding staat van den heer B. J. F. Loing, als directeur.

Deze is gepensionneerd sergeant en oprichter van de „Perserikatan Minahasa" en wordt bijgestaan door een commissie van toezicht, bestaande uit de navolgende heeren, n.l.: A. H. D. Soepit, oud-Hoekoem-Besar, voorzitter; E. Lesar, Hoofdonderwijzer 1ste Inl. School, secretaris en A. E. Gerungan, Opzichter B.O.W.; R. I. F. Wenas, Djaksa; A. J. H. W. Kawilarang, landbouwkundige; Joh. Gerungan, Indisch arts, als leden.

Het schoolgeld, dat vooraf moet worden betaald, bedraagt f 17.50 per maand, waarvan f 2.50 door het hoofdbestuur der vereeniging en f 15 door de ouders of voogden.

Buiten de lesuren wordt, onder de deskundige leiding van den directeur, de sport beoefend.

De uitrusting van elken leerling is als volgt:

1 bultzak 165×70 c.M., 1 of 2 hoofdkussens en 1 rolkussen, 1 mat, 2 wit gestreepte spreien, 4 sloopen voor hoofdkussens, 2 à 4 sloopen voor rolkussen, 1 wollen deken, 2 handdoeken, 4 stel schoolkleeren bestaande uit een zoogenaamde Atjehjas en korte broek, 4 stel gestreepte stellen kleederen voor gebruik in huis, 4 stuks onderbaadjes, 4 stuks zakdoeken, 1 spiegeltje, 1 haarkam, 1 stuk zeep, 1 tandenborstel, 1 hoed en 1 stel klompen.

Schoenen en sloffen zijn niet verboden.

De instelling is alleen bestemd voor de Minahassers, overeenkomstig den inhoud van art. 2 der statuten van de vereeniging.

(Keng Hwa Po 1 Juli 1924).

UIT DE CHINEESCHE PERS.

De Chineesche handel.

De heer Julian Arnold, handelsattaché bij de Amerikaansche legatie te Peking, heeft in „The Journal of the Association of Chinese American Engineers" eenige waardevolle mededeelingen gegeven met betrekking tot den Chineeschen handel, welke zijn overgenomen in de „Perniagaän" van 15 Juli 1924 en waaraan het navolgende is ontleend.

1. De uitgestrektheid van China is grooter dan die van de Vereenigde Staten van Noord-Amerika, Mexico en Midden-Amerika te zamen.

2. Het zielenaantal is 4 maal dat van Noord-Amerika, 8 maal dat van Zuid-Amerika en maakt $^1/_4$ gedeelte uit van de bevolking der geheele wereld.

3. Het aantal zielen langs de oevers der Jangtse-rivier bedraagt ongeveer 40 millioen, d.i. 800 per vierkante mijl.

4. Te Shanghai, aan de mo[illegible]ng dier rivier, met hare modderige oevers, wonen a[illegible]en reeds 1½ millioen personen, terwijl het zich laat aanzien, dat deze stad een der sterkst bevolkte steden der wereld worden zal.

5. Het $^6/_7$ deel der geheele bevolking woont op $^1/_3$ gedeelte van het Chineesche gebied, hoofdzakelijk tengevolge van het gebrek aan spoorwegen.

6. Het aanleggen van spoorwegen op een geheel onbewoond terrein van 2 millioen vierkante mijlen zou een groot deel van het Chineesche volk in staat stellen te gaan wonen waar het wilde en den Chineeschen handel ten goede komen.

7. China beschikt slechts over 7000 mijl spoorwegen; Amerika 265.000 mijl.

Uitbreiding van het Chineesche spoorwegnet, hetgeen urgent is, zal niet alleen den handel bevord... doch tevens een einde maken aan het bendewez... aan den voedselnood.

8. Het aantal auto's in China bedraagt onge... 10.000; dat van Amerika 10 millioen.

In verband daarmede voelt het Chineesche volk ... hoefte aan geleidelijke verbetering der wegen.

9. Het aantal telefoonverbindingen in China is ... geen 75.000; dat van Amerika 25 millioen.

Het aantal bewoners van China vergelijkende ... dat van Noord-Amerika, zou eerstgenoemd land ... millioen telefonische aansluitingen moeten hebben.

10. Het telegraafwezen in China is een Staatsbe...

11. Een westelijk deel van China met eene bevo... van 100 millioen zielen, heeft nog geen mijl spoo... noch één auto en is dientengevolge gescheiden van ... andere gedeelte van het land.

Bij het openen van eerstgemelde landstreek zou ... een wereldmarkt kunnen worden.

12. Het tegenwoordig China streeft naar eene ... derne industrie onder goede leiding.

De tempels, het beeld van oud-China, verdwijnen ... leidelijk en ziet men op die plaats schoorsteenen ... fabrieken verrijzen.

13. In de laatste 2 jaren werden 100 millioen do... aan fabrieken en andere moderne inrichtingen beste...

14. Daarbij werd gebruik gemaakt van gewap... beton.

Voorts kwamen moderne machinale katoenspin... rijen, meelfabrieken enz. tot stand.

15. Thans zijn in China aanwezig 2 millioen sp... nerijen met 5000 plaatsen met weefgetouwen.

16. In Amerika bedraagt dit aantal respectieve... 37 millioen en 750.000 en in Engeland 56 millioen ... 84.000.

Het kapitaal benoodigd voor eene kleine spinn... in China bedraagt 50 dollar.

Wanneer China de katoenspinnerij op denzelfd... omvang wil brengen als Amerika, zal men deze ... belangrijk moeten uitbreiden.

17. China levert thans 3 tot 5 millioen balen kato... welke worden verkregen door krachtigen arbeid ... het werkvolk met lage werkloonen.

Een groote katoenmarkt bestaat reeds.

De invoer in China van katoen van elders bedr... eene waarde van 200 millioen dollars.

18. Naarmate de industrie zich uitbreidt, wordt ... meer werkkracht van het werkvolk verlangd en ... de koopkracht van dat volk, terwijl eene voortdur... stijgende opbrengst de economische verschillen ... schen Amerika en China geleidelijk zal verminde...

(Wordt vervolgd.)

Literatuur-Overzicht.

Ned.-Indische volksalmanakken.

De Volksalmanakken voor 1925, uitgaven van de C... missie voor de Volkslectuur te Weltevreden zijn ... schenen. De prijs bedraagt f 1.— voor de Male... Soendaneesche en Javaansche, en f 0.50 voor de Ma... reesche. Ze bevatten tal van keurige illustraties, ... massa belangwekkende lectuur; tallooze nuttige gege... en smakelijke verscheidenheid. Aan ieder exemplaar ... een wandkalender toegevoegd; ook is er weer ... prijsraadsel aan verbonden, waarvan de eerste prijs ... Ford-automobiel is, die met de andere prijzen te... een waarde vertegenwoordigt van f 3200.—.

Bali-Nummer van Inter-Ocean.

Het inderdaad schitterend geïllusteerd Oct.-Nr. is ... heel gewijd aan Bali. De redacteur schreef een Introduc... tion, waarna de volgende bijdragen: Lights and shad... on Bali and the Balinese, by G. G. van der Kop. — ... the road to heaven, by W. A. Penard. (Beschrijving ... jongste lijkverbrandings-plechtigheden). — Sidelights ... Balinese architecture, by Dr. A. A. Muusses. — Dance... and actors of the isle of Bali, by J. Kats. — The story ... of Balinese textures. — Ten slotte: Holiday excursion ... to nature's rich and interesting island of „Bali".

Indisch Bouwkundig tijdschrift.

Uit den inhoud van jaarg. 27, No. 16. Nogmaals ... vraagstuk van den waterafvoer aan de Zuidkust van ... Kedoe, door Prof. Ir. J. H. Thal Larsen (ontleend aan ... de Waterstaatsingenieur). — De strekdam in de mondin... der kali Tjokrojasan, door H. G. Nieuwenhuis (Id.). ... Het ontwerpen van cultuurregelingen in de residen... Preanger-Regentschappen, door R. Moehamad Enoch. ...

Id. No. 17. Hoe men de technici in het Moederl... omtrent den toestand in Indië inlicht.

Id. No. 18. Pasar gambir te Batavia 1924 (over terrein en gebouwen). Met ill. — Een zeer bizonder betonwerk. Het gebouw voor den grooten refractor van de Bosscha-sterrenwacht te Lembang.

Id. No. 19. Een poging om den Oostmoeson bevloeiingstoestand in een willekeurig bevloeiingsgebied door een beknopte formule uit te drukken, door J. F. P. Westerloo.

Blaadje voor het Volkscredietwezen.

12e jaarg. No. 9. Jac. Uden Masman (Febr. 1908—Sept. 1924), door Dr. J. H. Boeke. — Landbouwcoöperatie in Britsch-Indië. I. De plaatselijke vereenigingen, door H. Calvert (ontleend aan International Review of Agricultural Economics).

No. 10. Economisch desaonderzoek in het ressort der Volksbank Salatiga, door L. H. van Doorn. — Schuldvernieuwing, door M. H. March, met Naschrift door Dr. J. M. Boeke.

Augusta de Wit.

Het voorlaatste Nr. van de Amsterdammer bevat een portret van Augusta de Wit. Mr. H. G. Koster schrijft over deze „Indische" schrijfster bij haar zestigsten verjaardag o.m.

Sinds het midden der achttiende eeuw, toen met Onno van Haren's Sultan Ageng, de Nederlandsche literatuur zich met Indië begon bezig te houden tot op heden is zelden, neen nimmer met zóó veel dichterlijk talent, met zóó diepe zielkundige intuitie over dit land geschreven als door Augusta de Wit. Men zal mij tegenwerpen, dat Multatuli's groote kunstwerk „Max Havelaar" toch machtiger en veelzijdiger is dan háár arbeid. Toch, — hoe zonderling het ook klinke — Multatuli's kunst raakte, hoe machtig ook, zelden het eigenlijk Indische leven, en nooit de Indische ziel. Reeds Busken Huet heeft dit opgemerkt. Multatuli heeft, zij hij ook de gloedvolle pleitbezorger des Javaans, in Saidja en Adinda twee romantische, europeesche jongeheer en jongedame gegeven.... in Javaansch costuum, geen echte Javaansche jongen en echt Javaansch meisje. Augusta de Wit heeft haar Indische mensch-figuren gezien van binnen uit; zij heeft eerst de ziel gepeild, zich innerlijk daarmede vereenigd en is toen gaan schrijven. Daarom staat haar Indisch werk hooger dan het Indisch werk van den overigens zoo ontzaglijk talent als Multatuli.

Handelingen van het theecongres te Bandoeng.

De Handelingen van het tusschen 21 en 26 Juni dezes jaars in Bandoeng gehouden theecongres met daaraan verbonden tentoonstelling, zijn door de firma G. Kolff & Co. te Weltevreden in een bizonder smakelijk gewaad uitgegeven.

Behalve de onmisbare rubrieken, als opgaaf van bestuur en commissies, programma van het congres en der feestelijkheden, zijn de verschillende referaten benevens de daarover gevoerde discussies, ook in Engelschen en Franschen tekst opgenomen.

Verscheiden foto's, schema's en grafieken versieren het geheel.

Gedenkboek der Ned.-Indische theecultuur, 1824-1924.

Bij dezelfde firma, in hetzelfde formaat, en dezelfde uitvoering verscheen een Gedenkboek der Indische theecultuur, uitgegeven door het proefstation voor thee, ter gelegenheid van het bovengenoemde theecongres. Een waardevol document, waarin vele theeplanters gaarne zullen bladeren.

Behalve mooie artikelen uit de geschiedenis der theecultuur, zijn er hoogst interessante bijlagen en een respectabele bibliografie in dit gedenkboek verzameld, terwijl 45 platen, verscheidene in veel-kleurendruk, de uiterlijke waarde zeer verhoogen.

Algemeen Landbouwweekblad voor Ned.-Indië.

Hoofdzakelijke inhoud van No. 18. Een praatje over lombemesters. — Koffiediefstallen in Besoeki. — Wenken aan importeurs van planten, stekken, bollen, knollen en zaden. — Sprokkelingen uit de buitenlandsche pers. — Inlandsche rubber in Djambi. — De tabaksplanters (in Deli). — Notulen der Alg. Verg. van de Afd. Bergcultures der Ver. ter bev. van Landb. en Nijv., gehouden 21 Augustus '24.

Bulletin du Jardin Botanique.

Afl. 2 van deel 6 van dit Buitenzorgsche periodiek bevat eenige streng wetenschappelijke verhandelingen, gepubliceerd in het Latijn, Engelsch of Duitsch; o.m. Lijst der Euphorbiaceae welke in 1923 in 's Lands Plantentuin gekweekt zijn, door J. J. Smith. — Eenige gallen van het Maleische schiereiland, door Dr. W. Docters van Leeuwen. — Verder 3 artikelen van R. C. Bakhuizen van den Brink over Bombacaceae, groeiende in den Ind. Archipel en nog 2 andere op de groep der Bombacaceae betrekking hebbende. Verschillende bijdragen zijn geïllustreerd.

De West-Indische Gids.

Inhoud der Dec.-afl. De Corantijn(grens)kwestie twee stappen vooruit, door Dr. H. D. Benjamins. — L'origine de l'industrie de l'or en Amérique par le Dr. P. Rivet (met kaart). — De opheffing der Strafkolonie in Fransch Guyana en haar mogelijke gevolgen voor Suriname, door Mr. O. E. G. Graaf van Limburg Stirum. — Boekbespreking, door J. F. Snelleman. (Mevr. A. den Tex—Boissevain: Tora bij de Trio's, geïll. door Sj. Kuperus).

Pandecten van het Adatrecht.

Als uitgave van het Kon. Koloniaal Instituut te Amsterdam (Mededeeling No. IV, afd. Volkenkunde No. 2) is verschenen deel VII der Pandecten van het Adatrecht, handelend over het recht in zake huwelijkssluiting.

Het zeer lijvige boek (ruim 600 blz.) is bewerkt door Mrs. Engelbert van Bevervoorde, Gobius du Swart, Siegenbeek van Heukelom, De la Parra, Rinkel, Roorda, Vergouwen, Woudstra, door J. C. Vergouwen en wijlen A. W. L. Vogelsang. De door hen bijeengebrachte en geordende literatuur heeft betrekking op de volgende onderwerpen: Huwelijksmaal en inheemsche zeden, Hindoesche, Mohammedaansche en Christelijke huwelijkssluiting; Huwelijkssluiting op Europeesche wijze, Bruidsschat, Tegengeschenken, andere huwelijksgeschenken en uitzet; Ruil-, dien-, vlucht-, schaak-, inlijf-, vervolg- en vervanghuwelijk; Rechten van den Vorst.

Vragen van den Dag.

Het Dec.-Nr. brengt eene beschouwing van den hr. P. C. van der Wolk over het animisme in Ned.-Indië en, daarmede in verband, de inheemsche kunst. Schr. vangt aan: „Ondanks de vertwijfelde pogingen van westersche fanatici om de Indische kunst op te schroeven tot allerhoogste sublimiteit en ons te verbijsteren met naar magie zwemende suggesties in zake de peillooze diepte alsmede de hemelbestormende hoogte der zoogenaamde „Oostersche ziel" en derzelver aestetische fenomenaliteit, is het voor ieder, die niet méér tusschen hemel en aarde wil zien dan daar aanwezig is, een behoefte om uiting te geven aan een immer wederkeerende désillusie."

De Indonesische kunst staat volgens V. d. W. stil; geen zoeken meer, geen streven, geen behoeften, geen prikkels. Zij heeft, momentaan, haar roeping vervuld en aan de ziel der Inlanders de volkomen bevrediging geschonken; daarmede is, op heden, haar ontwikkeling afgesloten. Onverantwoordelijk acht schr. het hieraan te tornen. „Iedere poging onzerzijds om de Indonesische kunst te beïnvloeden, zooals men dat pleegt te noemen op-te-heffen, is, behalve een dwaasheid, — zielkundig gesproken — een misdaad."

De Indische Mercuur.

Inhoud van No. 49. Uitvoer uit Java van suiker uit oogst 1924, door Dr. H. C. Prinsen Geerligs. — Chemische ketterijen, door Prof. Dr. P. van Romburgh (naar aanleiding van een artikel van I. Groenewege in het Archief voor de Rubbercultuur in Ned.-Indië. — De ziekten van de cacao, door Prof. Dr. J. Westerdijk. — Soekaboemische- en Rubberplanters-Vereeniging. — Kultuurberichten. (Ned.-Ind. bevolkingsrubber). — Kleine mededeelingen. — Industrieele mededeelingen. (Terpentijnwinning in Atjeh. — Koolteer als landsproduct). — Financieele berichten en verslagen, zoomede de overige wekelijksche rubrieken. — De afd. Handelsmuseum van het Kol. Instituut geeft recente literatuur over aetherische oliën, boschwezen, looistoffen, voedingsmiddelen, vruchten, enz.

Ned.-Indië Oud en Nieuw.

De Dec.-afl. opent met de reproductie in drie kleuren van een schilderij van den hr. W. O. J. Nieuwenkamp. Het stelt voor een Chineesch vrouwtje, dat waschgoed te drogen hangt aan de achterzijde harer woning in het oude Batavia. De directie verdient waarlijk een woord van lof, dat zij blijkbaar geen kosten ontziet om het toch reeds zoo rijk geïllusteerde tijdschrift nog aantrekkelijker te maken.

De afl. bevat overigens eene beschouwing van Prof. Dr. K. Döhring over lijkverbranding in Siam, verduidelijkt door tal van schitterende afbeeldingen.

* * *

Overzicht van de Inlandsche en Maleisch-Chineesche pers. 1924, No. 42—44. (Bureau voor de Volkslectuur en aanverwante aangelegenheden. Afdeeling pers. Weltevreden).

Overzicht van de tariefwetgeving van Nederlandsch-Indië. Tarieven van in- en uitvoerrechten. Regeeringsuitgaaf. (1 November 1924). ('s-Gravenhage, Algemeene Landsdrukkerij).

Reiniging van afvalwater, door C. Ortt. — Decentraliana. — De Indische Raden. (Locale Belangen, 1 Oct. 1924).

Een groot Nederlander (Gouv.-Gen. J. B. van Heutsz), door B. (Java-Post, 17 Oct. '24).

Departement van Gouvernementsbedrijven in Ned.-Indië. Opiumfabriek. Jaarverslag over 1923. (Weltevreden, Landsdrukkerij).

Overzicht van de productenmarkt op Java en Madoera gedurende het 3e kwartaal 1924 (vervolg). (Korte Berichten, 17 October '24).

H. H. van Kol, door Henri Polak. (Eigen Haard, 15 Nov. '24).

Het wegenstelsel van Java, door Dr. S. van Valkenburg. Met schetskaart. (Kritiek op een artikel van E. L. K. Schmülling: Proeve eener beschrijving der wegen van Java. Het wegenstelsel in 1924 en in de naaste toekomst in het Mei-Nr.). (Tijdschr. voor Econ. Geogr. Nov. '24).

Mohammedaansche huwelijkswetten, door A. R. (De Taak, 2 Oct. '24).

Overzicht van de Maleisch-Chineesche en Chineesche pers over de maand September 1924. Samengesteld door het Kantoor voor Chineesche Zaken. (Weltevreden, Drukkerij Volkslectuur).

Onze huisdieren in Indië (met ill.), door M. K. D. (Eigen Haard, 22 Nov. '24).

Termijnhandel op Java, door Th. G. Stibbe. (Econ.-Statist. Berichten, 26 Nov. '24).

Ned.-Indische verzamelingen in buitenlandsche musea, (vervolg), door J. Koning. Met ill. (Morks Magazijn, 1924, bl. 493).

Albrecht's klapper op het Staatsblad van Ned.-Indië en op het Bijblad op dat Staatsblad. Jaarvervolg over den Stbl.-jaargang 1923 en het Bijbl. deel LX en LXI. Bewerkt door G. A. N. Scheltema de Heere. (Leiden, A. W. Sijthoff).

Onze koloniale landbouw. Twaalf populaire handboekjes over Ned.-Ind. landbouw-producten, onder redactie van Dr. J. Dekker. VII. De koffiecultuur, door J. Hagen. 3e druk. Met ill. (Haarlem, H. D. Tjeenk Willink en Zoon).

Irrigatie in Nederlandsch-Indië. Een handleiding bij het ontwerpen van irrigatiewerken ten dienste van studeerenden en practici, door Ir. Th. D. van Maanen (met Voorwoord van J. E. A. de Vogel). Met platen. (Weltevreden, Boekhandel Visser en Co.).

De suikerfabriek „Tjepper", een der oudste, zoo niet de oudste in de Javasche Vorstenlanden. Met portret en ill. (Indië, Geïll. tijdschr. afl. 18).

De ree van Batavia, door S. Kalff. — Inlanders zijn menschen als wij, door v. d. B. (De Indische Verlofganger, 28 Nov. '24). — Politieke geschenken (van Inlandsche vorsten in den Compagniestijd), door C. Vis-Janssen van Raaij. (Ibid., 5 Dec. '24).

Het Ramaijanam en de Wajang (vervolg), door A. J. H. van Leeuwen. (Theosofisch Maandbl. v. N.-I., Oct. '24).

Oud en nieuw in zake het opium (vervolg), door M. Th. Koks (Pharmac. Tijdschr. v. N.-I., 1e jaarg. No. 8 en 10).

Bijdrage tot de topografie van de residentie Soerabaja in de 14e eeuw, door P. V. van Stein Callenfels en L. van Vuuren. (Ontleend aan het Tijdschr. Kon. Ned. Aardr. Gen.). (Archief Suikerind. N.-I., 1924, afl. No. 37).

De bodem der groote Inlandsche stroomingen. De houding der Overheid. (P. E. B., 23 Oct. '24).

Bedreigingen der volksgezondheid. II. Lepra in Indië, door E. H. Hermans. (Haagsch Maandblad, Dec. '24).

De Curaçaosche stroohoedenvlechtnijverheid. (Economische Berichten, 1924, No. 11—12).

Ongelukken tengevolge van het inademen van vergiftige vulkaangassen door Dr. G. L. L. Kemmerling. (De Mijningenieur, Nov. '24).

De tariefswijzigingen bij de Indische Staatsspoor- en tramwegen in het eerste halfjaar van 1924 (slot), door S. A. Reitsma). (Econ.-Statistische Berichten, 3 Dec. '24).

KALENDERS.

Een eenvoudige maar practische en goed uitgevoerde weekkalender is uitgegeven door de N.V. Mork's Advertentie-bureau en Uitgeversmaatschappij, Jan Pieterszoon Coenstraat 13, Den Haag.

Suriname.

Het „Staatsblad" No. 537 bevat een Koninklijk Besluit van 25 November 1924 tot regeling van
a. de binnenlandsche en buitenlandsche verloven voor Surinaamsche en voor Curaçaosche burgerlijke landsdienaren;
b. de verlofbezoldigingen, te kwijten uit de Surinaamsche en uit de Curaçaosche geldmiddelen.

De verloven voor Surinaamsche en voor Curaçaosche landsdienaren worden onderscheiden in
a. verloven buiten bezwaar van den lande;
b. binnenlandsche verloven;
c. buitenlandsche verloven.

Aan binnenlandsche verloven is verbonden het genot van verlofsbezoldiging ten laste van de Surinaamsche dan wel van de Curaçaosche geldmiddelen, aan buitenlandsche verloven het genot van verlofsbezoldiging, mede van overtocht of vergoeding voor overtochtskosten ten laste van die geldmiddelen, een en ander op den voet van de ter zake thans bestaande of nader vast te stellen bepalingen.

Verlof buiten bezwaar van den lande en binnenlandsch verlof worden doorgebracht in Suriname, indien de betrokkene Surinaamsch, in Curaçao, indien hij Curaçaosch landsdienaar is. De verlofganger heeft vrijheid zich in het eerste geval in Suriname, in het tweede geval in Curaçao op te houden waar hij verkiest, tenzij de gouverneur in bijzondere gevallen anders bepaalt. De gouverneur is bevoegd vergunning te verleenen om het verlof geheel of ten deele in een ander land door te brengen. Ten aanzien van zoodanig verlof is mede van toepassing het bepaalde in den slotzin van het volgend lid.

Buitenlandsch verlof wordt doorgebracht in Nederland of in een ander land buiten de keerkringen; in het laatste geval is de keuze van het land en zoo mogelijk de plaats van verblijf onderworpen aan de goedkeuring van den gouverneur, of, in daartoe leidende gevallen, van den minister van koloniën. Voor verandering van het land of (en) de plaats van verblijf buiten Nederland, Suriname en Curaçao gedurende den verloftijd wordt vereischt de voorafgaande goedkeuring van den gouverneur, dan wel, in daartoe leidende gevallen, die van den minister van koloniën.

De gouverneur en, in daartoe leidende gevallen, de minister van koloniën, zijn bevoegd om verloven te verleenen, te verlengen, in te korten of in te trekken.

Verlof buiten bezwaar van den Lande wordt slechts voor zooveel de belangen van den dienst dit gedoogen verleend aan landsdienaren, die van een vaste aanstelling zijn voorzien. De duur van het verlof wordt naar omstandigheden geregeld. De aanvankelijk vastgestelde verloftermijn mag, in daartoe leidende gevallen, worden verlengd, met dien verstande, dat elke verlenging op zich zelf voor ten hoogste zes maanden zal worden toegestaan.

De landsdienaar, die voorzien is van eene vaste aanstelling, heeft aanspraak op verkrijging van binnenlandsch verlof in geval van: a. langdurigen, onafgebroken dienst; b. ziekte.

Binnenlandsch verlof wegens langdurigen, onafgebroken dienst wordt slechts verleend voor zooveel de belangen van den dienst dit gedoogen.

Wegens langdurigen, onafgebroken dienst in burgerlijke betrekkingen, met inbegrip van daaraan onmiddellijk vooraf gegeganen dienst in militaire betrekkingen, in Suriname dan wel in Curaçao of in Suriname en Curaçao tezamen van ten minste zes jaren, wordt, tenzij de landsdienaar uitdrukkelijk verlof voor een korter tijdvak aanvraagt, de duur van het binnenlandsch verlof, met inachtneming van het bepaalde in het tweede lid, op twee maanden gesteld. De duur van een geheel of ten deele in een ander land door te brengen verlof mag worden bepaald op, of verlengd tot ten hoogste vijf maanden.

Wegens ziekte wordt de duur van een binnenlandsch verlof aanvankelijk op ten hoogste één maand gesteld. Deze termijn kan éénmaal met gelijk tijdvak en daarna telkens voor een tijdvak van ten hoogste drie maanden worden verlengd.

De landsdienaar, die voorzien is van een vaste aanstelling en ten behoeve van 's lands burgerlijken (of militairen) dienst werd uitgezonden, heeft aanspraak op

Verkrijging van buitenlandsch verlof in geval van: a. langdurigen, onafgebroken dienst; b. ziekte.

Een buitenlandsch verlof wegens langdurigen, onafgebroken dienst kan bovendien worden verleend aan niet-uitgezonden, van eene vaste aanstelling voorziene burgerlijke landsdienaren, mits aan hunne betrekking een minimum-jaarwedde van in Suriname en in Curaçao onderscheidenlijk ƒ 3500 en ƒ 3000 is verbonden.

Wegens langdurigen onafgebroken dienst in burgerlijke betrekkingen, met inbegrip van daaraan voorafgegaanen dienst in militaire betrekkingen, in Suriname dan wel in Curaçao of in Suriname en in Curaçao tezamen van ten minste acht jaren, of van ten minste tien jaren, onderscheidenlijk voor wat betreft de in het eerste lid en in het tweede lid van artikel 12 bedoelde landsdienaren, wordt, tenzij de landsdienaar uitdrukkelijk verlof voor een korter tijdvak aanvraagt, de duur van het buitenlandsch verlof op acht maanden gesteld. Bedraagt de diensttijd, naar de voormelde onderscheiding, méér dan acht of méér dan tien jaren, dan wordt voor elk vol jaar daarboven het verlof voor één maand langer, doch in geen geval voor langer dan één jaar verleend.

Een buitenlandsch verlof wegens ziekte wordt slechts verleend wanneer de betrokken landsdienaar een onafgebroken diensttijd van ten minste drie jaren in Suriname dan wel in Curaçao of in Suriname en in Curaçao tezamen heeft vervuld.

Wegens ziekte wordt de duur van een buitenlandsch verlof aanvankelijk op ten hoogste één jaar gesteld.

De termijn kan, om dezelfde reden, éénmaal of meermalen, telkens voor een tijdvak van ten hoogste zes maanden, worden verlengd. De duur van het geheele verlof mag echter dien van twee en een half jaar niet te boven gaan.

Buitenlandsch verlof wordt slechts verleend aan den landsdienaar, op wiens behoud in 's lands dienst prijs gesteld wordt.

De verlofbezoldiging van den landsdienaar, die in het genot is gesteld van een binnenlandsch verlof, bedraagt:

A. ingeval het verlof is verleend wegens langdurigen, onafgebroken dienst: I. gedurende de eerste twee maanden, negentig ten honderd van de bezoldiging; II. gedurende de volgende maanden, tachtig ten honderd van de bezoldiging;

B. ingeval het wegens langdurigen dienst verleend verlof uit hoofde van ziekte is verlengd: I. gedurende de eerste maand van den verlengden verloftermijn, tachtig ten honderd van de bezoldiging; II. gedurende de volgende drie maanden, zeventig ten honderd van de bezoldiging; III. gedurende de daaropvolgende maanden, zestig ten honderd van de bezoldiging;

C. ingeval het verlof is verleend wegens ziekte: I. gedurende de eerste twee maanden, de volle som der bezoldiging; II. gedurende de volgende maanden: a. bijaldien de ziekte ontstaan is in en door de uitoefening van het ambt of ter zake van die uitoefening, hetzij ten gevolge van gewelddadige aanranding of verzet, hetzij van met gevaar gepaard gaande dienstverrichtingen, de volle som der bezoldiging gedurende drie maanden, negentig ten honderd van de bezoldiging gedurende de volgende drie maanden, en tachtig ten honderd van de bezoldiging gedurende de overige maanden; b. bijaldien de ziekte het gevolg is van andere dan de onder letter a. vermelde omstandigheden, tachtig ten honderd van de bezoldiging gedurende drie maanden, zeventig ten honderd van de bezoldiging gedurende de volgende drie maanden, en zestig ten honderd van die bezoldiging gedurende de overige maanden.

Indien het binnenlandsch verlof wegens ziekte binnen den tijd van drie maanden door een ander zoodanig verlof is voorafgegaan, wordt, voor de bepaling van de verlofbezoldiging, dit verlof als een voortzetting van het voorafgegaan verlof beschouwd. Deze bepaling vindt geen toepassing, indien de ziekte het gevolg is van de onder letter C II a bedoelde omstandigheid.

De verlofbezoldiging van den landsdienaar, die in het genot is gesteld van een buitenlandsch verlof, bedraagt, ingeval het verlof is verleend wegens langdurigen, onafgebroken dienst:

a. na volbrenging van de in het eerste lid van artikel 13 aangegeven diensttijden: zestig ten honderd van ƒ 3000, en, voor wat betreft bezoldigingen hooger dan ƒ 3000, daarenboven: vijftig ten honderd naar reden van de tweede ƒ 3000 bezoldiging, veertig ten honderd naar reden van de derde ƒ 3000 bezoldiging, en tien ten honderd naar reden van het overige deel der bezoldiging;

b. na volbrenging van de in het tweede lid van artikel 13 aangegeven diensttijden, dan wel, in daartoe leidend geval, van den ingevolge het derde lid van dat artikel vastgestelden diensttijd: de onder letter a vermelde verlofbezoldiging, verhoogd met twee ten honderd voor elk vol jaar diensttijd boven de gestelde normen, met een maximum-verhooging van tien ten honderd.

De verlofbezoldiging bij een buitenlandsch verlof wegens ziekte is gelijk aan die bij een buitenlandsch verlof in het geval bedoeld onder letter a van het vorig lid. Wanneer echter de landsdienaar aanspraak zou kunnen doen gelden op verkrijging van een buitenlandsch verlof wegens langdurigen dienst, onder genot van eene verlofbezoldiging als onder letter b van het vorig lid bedoeld, wordt aan hem eene op overeenkomstigen voet berekende verlofbezoldiging toegekend.

Dit besluit treedt in werking:

in Nederland, op den eersten dag van de tweede maand volgende op die, waarin het hier te lande is vastgesteld;

in Suriname en in Curaçao, op den dag volgende op dien, waarop het aldaar zal zijn afgekondigd.

* * *

Uit Kingston (Jamaica) wordt gemeld, dat de telegraafkabel, die een verbinding geeft met Barbados, Trinidad, Demerara en Jamaica, voor den dienst is opengesteld.

Curaçao.

De havenverbetering.

Voz di Pueblo herinnert aan het begrootingsamendement-Statius Muller, waardoor de gelden, voor havenverbetering aangevraagd, geschrapt zijn, omdat er geen bepaald plan tot besteding dier gelden scheen te bestaan. Het blad heeft vernomen, dat er thans wel plannen bestaan en dat een dier plannen door de regeering in het moederland is goedgekeurd, en vindt daarin, niet ten onrechte, aanleiding te vreezen, dat de koloniale autonomie wel weer in het gedrang zal komen en de Raad geplaatst zal worden voor een fait accompli. *Voz* weet noch vermoedt wat die plannen inhouden, maar heeft eigen wenschen:

„In de eerste plaats, zij het maar ééne, goede losplaats aan de Handelskade met behoorlijke opslagplaats. De verschillende booten lossen nu aan hun ligplaatsen en sturen de lading over in lichters, die ze overbrengen hetzij aan den waterkant vóór het tolgebouw, of wel aan het De Ruyterplein bij de Scharloobrug. Het is eenvoudig eene onmogelijkheid voor de douane-ambtenaren om er contrôle over te houden.

De geheele lading ligt verspreid op het terrein en het ergst is, dat, indien er een regenbui opkomt, de lading meermalen groote schade lijdt. De kooplieden kunnen verklaren, hoeveel schade er reeds geleden is in dit opzicht. De twee bergplaatsen van de douane bieden geen voldoende ruimte voor niet-accijnsgoederen. Hierin moet dus voorzien worden, ten eerste voor een behoorlijke contrôle zoowel van wege de douane als van wege de booten; ten tweede ter voorkoming van schade door regen enz. Op plaatsen, welke men wegens haar belangrijkheid met Curaçao zou kunnen vergelijken, is het tolgebouw gewoonlijk flink groot en ruim en worden alle ladingen onmiddellijk daarin gebracht en gesorteerd. Als dit afgeloopen is, komen de importeurs hun waren ter visitatie aan de douane aanbieden en wordt de lading afgegeven. Reclames enz. tegen de stoomvaartlijnen kunnen daar dan worden vastgesteld en de afgifte geschiedt met meerdere accuratesse en zonder schade aan de belanghebbenden.

Het verdient de grootste aanbeveling, dat het Gouvernement een dergelijk gebouw optrekt op den hoek Handelskade—De Ruyterplein ....

Een ander zeer belangrijke vereischte voor een haven als die van Curaçao is, dat de schepen de zekerheid hebben zich hier te kunnen proviandeeren, althans zich te kunnen voorzien van ijs, versch vleesch, versche groenten, eieren, pluimvee enz. In dit opzicht nu is onze haven zeer ten achteren. Wij erkennen, dat niet alles eenzelfde vlucht in hetzelfde tempo heeft kunnen nemen als de scheepvaart van Curaçao in den laatsten tijd, daardoor is er natuurlijk achterstand in te halen ....

Versche groenten, vleesch, enz., zijn benoodigdheden waarop de schepen moeten kunnen rekenen als zij een haven als deze bezoeken. Onze veeteelt en groententeelt zullen een flinken stap in de richting van ontwikkeling moeten doen om eenigszins aan de behoeften van de scheepvaart te kunnen voldoen. Dank zij de veranderde tijdsomstandigheden van den laatsten tijd bekomen de schepen nu uitstekend rundvleesch en tegen prijzen, die schappelijker zijn dan in andere naburige havens...

Zou het geen zaak zijn, dat het gouvernement pre-

miën uitloofde voor de beste groententeelt, hoenderteelt enz.

Door het op die wijze bevorderen van de teelt van hetgeen de scheepvaart noodig heeft en waarop zij recht heeft te mogen rekenen in de haven van Curaçao, bevordert het gouvernement tevens het algemeen belang door prijsopdrijving die ongetwijfeld zal moeten volgen, daar de consumptie grooter wordt en de productie minder of misschien maar op hetzelfde peil blijft, te voorkomen.

Onze conclusies zijn dus: ten eerste ter hand nemen het oprichten van een bergplaats voor de douanen waar de schepen veilig hun lading kunnen opbergen tot de aflevering en ten tweede de zaak van de proviandeering der schepen ernstig ter hand te nemen.

Hiermede zijn de schepen, die ons reeds bezoeken gebaat. Daarna kunnen wij dan aan grootere plannen gaan denken voor die schepen, die nog zouden willen komen."

Het bedrijf der C. P. M.

Wij lezen in de „N. R.Ct.":

„De Bataafsche Petroleum Maatschappij heeft — zooals bekend is — nu ongeveer een jaar geleden aan de N.V. Pletterij v/h. L. I. Enthoven & Cie. te Delft opdracht gegeven tot het bouwen van een vijftigtal tanks op Curaçao, waarvan in kub. meters en in aantal het meerendeel in die constructie-werkplaats te Delft werd vervaardigd, in de eerste plaats een twaalftal volgens ontwerp der Pletterij, behoorende tot de grootste, welke bij bovengenoemde maatschappij in gebruik zijn.

Binnen een maand na opdracht zond de Pletterij haar eerste personeel met de noodige materialen voor den opbouw van een barakkenkamp naar de plaats van bestemming en juist een maand daarna vertrok een der directeuren, de heer M. D. Enthoven, met het grootste deel der in Holland aangeworven werklieden en de inmiddels aangeschafte montagehulpmiddelen, machines enz., waaronder bouwkranen van Figee, om de leiding van het werk op zich te nemen.

Thans kan worden gezegd, dat het werk af is, en wel een maand vroeger dan het contract aangaf en dat de theoretische opzet van een en ander zich geheel verwezenlijkt heeft. Pleit dit voor de goede voorbereiding te Delft en de innige samenwerking daarna met overzee, de grootste voldoening is toch aan de zijde van de Hollandsche uitvoerders, die op vreemden bodem in een door henzelf gebouwd dorp met eigen keuken en een niet zeer gemakkelijke voedsel- en watervoorziening hebben leeren leven en werken; een gunstige factor was hierbij ongetwijfeld het goede klimaat.

Doch er is meer, de heer Enthoven is met zijn staf en een deel der werklieden gebleven, heeft nieuwe Nederlandsche krachten doen overkomen en is in opdracht van de Bataafsche begonnen, een tweede partij tanks, een vijf en zeventigtal, te bouwen, waarvan de meeste (ruim 100.000 kub. meter tankinhoud) in de eigen werkplaatsen te Delft zijn gereed gemaakt; aangezien de fabricage en verzending der onderdeelen voor deze tanks inmiddels reeds over de helft is, kan men op Curaçao het werk met voldoende kracht voortzetten."

Minder opwekkend is, wat de „Amigoe" over de watervoorziening schrijft:

„In de watervoorziening van de Isla is, volgens de loopende geruchten, een leelijke tegenvaller ingetreden. De groote plantage Brievengat, op advies van prof. Grutterink door de C. P. M. aangekocht voor f 100.000 om te helpen voorzien in de watervoorziening van de Isla, is gebleken voor dat doel geheel waardeloos te zijn, omdat nu blijkt, dat het water van de plantage erg brak is.

Naar men zegt, zullen alle groote tankschepen, die hier komen met waterballast om stookolie in te laden voortaan met zoetwater-ballast hier binnenkomen om de Isla in haar watergebrek te hulp te komen.

Voor velen zal het een raadsel zijn, hoe het mogelijk is, dat bij de overvloedige regens van den laatsten tijd er nog steeds niet genoeg water op de Isla voorradig is. De reden is deze. Bij het nieuwe systeem van distillatie der ruwe olie, dat tegenwoordig op de Isla wordt toegepast, wordt een veel grooter percentage van nuttige vloeistof uit de ruwe olie gehaald dan vroeger. Doch daar staat tegenover, dat voor dit distillatieproces een enorme hoeveelheid zoet water vereischt wordt, dat met de olie vermengd en zoo gedistilleerd wordt."

Brand.

In den nacht van 1 op 2 November ll. is brand uitgebroken in een der installaties van de C.P.M. doordat er een gat in de pijpleiding ontstaan is. Door Foamite heeft men het vuur weten te beperken en blusschen.

De Gouverneur.

Volgens de Curaçaosche bladen zou Gouverneur Brantjes 9 November ll. met een Duitsche boot zijn teruggekeerd. Een ambtelijke mededeeling hieromtrent van het Ministerie van Koloniën is ons zeker ontgaan.

Saba.

Pastoor De Groen, in het bezit van een draadloos toestel, heeft kans gezien, via St. Martin naar Curaçao te zenden. De „Amigoe", waarheen het telegram gericht was, dringt met den afzender op onderlinge draadlooze verbinding der bovenwindsche eilanden aan.

Wegen enz. op Curaçao.

Er was een tijd, waarin men geen kwaad mocht zeggen van de wegen op Curaçao. Het bestuur heeft het 't langst volgehouden te doen alsof alles even mooi was, maar nu is dan toch naar aanleiding van een verzoekschrift van ingezetenen tot herstelling van den Pietermaaiweg en van den berg Altena besloten.

Uit het verslag van de laatste vergadering van den Kolonialen Raad halen wij aan, dat de heer Lansberg zei, „dat hij naar aanleiding van de klachten omtrent het dempen van een gedeelte van het Waaigat met straatvuil ter plaatse is geweest en meent dat de wijze waarop dat dempen geschiedt, niet hygiënisch is, dat de stank daar ondragelijk is en dat het daar een broeinest is van vliegen. Hij stelde daarom voor, aan den gouverneur een brief te schrijven, verzoekende maatregelen te nemen.

De voorzitter stelde voor, het verzoek van den heer Lansberg in een volgende vergadering te behandelen.

Het lid Senior vroeg, dan meteen in dien brief te wijzen op den slechten en vuilen toestand van de straten.

Stramheid van het bestuursstelsel.

Naar aanleiding van de beslissing van den gouverneur over de verbetering van Pietermaai schrijft „Voz di pueblo":

„Uit de mededeeling, dat thans aan den directeur van openbare werken opdracht gegeven is om tot de reparatie over te gaan, zou men moeten opmaken, dat de directeur niet een algemeene opdracht heeft om voor het gewone onderhoud der wegen zelfstandig zorg te dragen, of wel, dat hij opdracht heeft zich ervan te onthouden tot hem zulks wordt opgedragen. Hoe de zaak eigenlijk in elkaar zit, weten wij niet, maar wij achten het systeem ten eenenmale verkeerd. Er zijn departementen die naar onze meening, ieder zelfstandig hun taak moeten verrichten, naar de groote lijnen door het bestuur aangegeven. Hoe zou anders ooit het ambt van gouverneur door één persoon kunnen worden waargenomen onder de bestaande bestuursregelingen; die taak zou veel meer omvatten dan het werkvermogen van één mensch.

Het spreekt vanzelf, dat de gouverneur, als de verantwoordelijke autoriteit, de lijnen moet aangeven waarlangs er gewerkt moet worden bij elk departement. Overigens moet hij niet verder kunnen worden lastig gevallen met kleine zaken, waarin hij zich toch niet dan na verloop van zeer langen tijd kan inwerken. Bij uitvoering van groote werken, is het niet meer dan natuurlijk, dat de gouverneur zelf het besluit daartoe neemt, maar hieronder rekenen wij de reparatie van den Pietermaaiweg niet, dit is „gewoon onderhoud", dat gevoeglijk kan worden overgelaten aan het betrokken departement, dat dan spoediger kan optreden ter voorkoming van grooteren achteruitgang.

Ons bestuursstelsel werkt stram en moeilijk, meermalen ten nadeele van de geheele bevolking. Dat er toch eens verandering in moge komen!"

Uit den Verren Vreemde.

Het program der Derde Internationale.

Internationale Presse Korrespondenz, het officieele orgaan van de Derde Internationale, heeft haar program gepubliceerd, zooals dit in den zomer van 1924 is vastgesteld door het 5de Congres. De volgende gedeelten zijn eraan ontleend:

De Communistische Internationale, die alle communistische partijen van de wereld omvat, is zelf een politieke partij, de internationale strijdpartij van het proletariaat. Zij bestrijdt elken burgerlijken invloed op het proletariaat. Zij strijdt tegen het geloof, tegen elke andere wijsgeerige opvatting dan die van het onvervalschte Marxistische materialisme, tegen de leerstellingen die arbeidseendracht prediken, tegen het kapitaal en zijn arbeid, tegen de socialistische gelegenheidspolitiek, zij predikt vóór alles den klassenstrijd tot het uiterste.

Een vanzelfsprekende voorwaarde voor den overgang van het kapitalistische wereldstelsel tot het communistische is het gewelddadig omverwerpen van den burgerlijken staat, en de machtsverovering door de arbeiders. De dictatuur van het proletariaat, ziedaar de eerste voorwaarde van de sociale evolutie. De ontwapening van de burgerij en het wapenen van het proletariaat, dat een der eerste doelen van den strijd.

Het proletariaat moet de onteigenaars onteigenen. In den regel zal deze onteigening den vorm aannemen van een volledige en eenvoudige verbeurdverklaring van de voortbrengingsmiddelen en hun overdracht aan den proletarischen staat. Overeenkomstig dezen gedachtengang stelt de Derde Internationale zich toepassing van volgende middelen voor:

1. Socialisatie van de groote industrieele ondernemingen, de transportondernemingen, telegraaf, telephoon, electriciteit, enz.

Proletarische nationalisatie van het grondbezit, overdracht aan de organen van de proletarische dictatuur, beheer door de gemeenschap, met bijstand van de ...-proletariërs.

Proletarische nationalisatie van de banken, overdracht van alle metaal-reserves en papieren waarden aan den proletarischen staat. Ondergeschiktheid van alle ...en aan de centrale staatsbank.

Nationalisatie en plaatselijke onteigening van den ...el.

Opheffing van alle staatsschulden.

Monopoliseering van den buitenlandschen handel.

Monopoliseering van de drukkerijen en de voornaamste dagbladen.

De tactiek van de Derde Internationale kan kort aldus worden samengevat:

Het voorbereiden van voor de revolutie gunstige verhoudingen door den staat economisch te ontredderen, met behulp eerst van plaatselijke werkstakingen en later de algemeene werkstaking;

Het dadelijk den oorlog tegen den burgerlijken staat ...en; die strijd zal volgens alle regels van de vechtkunst worden gevoerd, en onderstelt een goed opgezet aanvalsplan (vastgesteld aanvalsuur, aan te tasten ...ten, enz.).

Om de actie door samenwerking te versterken, is een internationale klassetucht onmisbaar. Die communistische internationale discipline moet haar uitdrukking vinden in de uitvoering zonder voorbehoud van alle beslissingen door organen van de Derde Internationale genomen.

...euws bevat hetgeen wij hier hebben weergegeven, naar aanleiding van de communicatie van het 5e congres der Derde Internationale, eigenlijk niet. Maar de nadere ...gging in dit congres van het wat bekoelde streven ...e herleving van de communistische werkzaamheid ...wege hebben toch wel actueele beteekenis. Ontkent de Sowjet haar vereenzelviging met de 3e Internationale, ...en spreken anders. Bij het mislukken der Britsch-...sche onderhandelingen hebben zij een rol gespeeld. De Vereenigde Staten vertrouwen Moskou niet om den ...d van de internationale communistische organi... Frankrijk ondervindt, dadelijk na de officieele erkenning van Sowjet-Rusland en de installatie van een Sowjet-gezant, de beproeving van een communistische ... die misbruik maakt van den nieuw geschapen ...and. In China, Britsch-Indië, Hedchas, Egypte, ...lije zijn invloeden van recenten datum gesignaleerd, ...n Sowjet en Internationale niet uit elkander te ...n zijn. Voor het gebeurde in Estland geldt dit nog ...erker mate.

...aardig lijkt wellicht dat de Sowjet en de Internationale de nationalistische bewegingen in 't oosten ...en, niettegenstaande deze uit den aard juist tegen het internationale communisme vloeken. Maar Moskou wil het nationalistisch streven niet als doel, doch slechts als middel. Het wil, door die opkomende onafhankelijksbewegingen te steunen, afbreuk doen aan de macht en ...t van den overheerschenden staat. Als het Groot-Brittannië, Frankrijk, Amerika treft in hun koloniaal ...en leven, als het hen verplicht tot groote krachtsinspanning dan ziet het daarin voordeel en winst en vermeerdering van kans tot slagen voor den communistischen wereldstrijd. Is 't noodig, dan zal de Sowjet later ...kenen die nationalistische groepen zelf wel nader af... en Ruslands imperialisme stellen in de plaats ...n de gefnuikte West-Europeesche en Amerikaansche overheersching.

Berichten der Afdeelingen.

Afdeeling Apeldoorn:

Aan de Geldersche afdeelingen en leden.

Zooals de leden in de plaatselijke pers hebben kunnen lezen is op Woensdag 3 Dec. ten gemeentehuize een comité gevormd tot huldiging *der nagedachtenis van oud-Gouverneur-Generaal v. Heutsz.* Eere-voorzitter is F. M. L. baron van Geen; voorz. Mr. W. Roosmale Nepveu, burgemeester van Apeldoorn; secr.-penningmeester J. C. Baars, secr.-penningm. der afd. „Oost en West"; leden: de H.H. L. G. v. Aken en G. C. A. Dijk.

Verdere bespreking en uitvoering der plannen wachten nog even op overleg met *het provinciale comité,* dat Donderdag 4 December, ten huize van den eere-voorzitter, Jhr. S. van Citters, Commissaris der Koningin in Gelderland te Arnhem, is geconstitueerd. Het bestaat uit: voorz. Prof. Dr. J. C. Kielstra te Wageningen; secr. Mr. J. Huges, secr. v. d. K. v. K. en F. in het district Arnhem; penningm. Mr. W. F. Tromp Meesters, Dir. Geldersche Crediet-verg. te Zutfen; leden: S. J. R. de Monchy, burgem. v. Arnhem; J. Schaick Mathon, burgem. v. Nijmegen; Mr. W. Roosmale Nepveu, burgem. v. Apeldoorn; J. M. A. Wynaendts van Resandt, burgem. v. Wageningen; Gen.-Maj. Jhr. E. J. M. Wittert te Arnhem; Mr. A. G. S. Ridder van Rappard, lid van de 2e K. der St. G. te Tiel; J. D. Roukes, Luit.-Kol. N.-I. L. te Nijmegen; W. Wijnaendts van Resandt, ritmeester der Cav. te De Steeg en J. C. Baars, lid v. h. hoofdbestuur en secr.-penningm. der afdeeling Apeldoorn van de Vereeniging „Oost en West".

Voor zoover dat mogelijk zal blijken zullen plaatselijke comité's opgericht worden of op andere wijzen contact worden gezocht met verschillende gemeenten. Hierbij kan natuurlijk de provinciale commissie rekenen op de medewerking van de afdeelingsbesturen van Oost en West in het bijzonder en van de leden en de verspreide leden in het algemeen.

J. C. B.

Afdeeling Haarlem en Omstreken:

Door het bestuur, en bloc, dezer afdeeling is zitting genomen in een Comité dat zich ten doel stelt gelden bijeen te brengen voor een gedenkteeken voor wijlen Gouverneur-Generaal J. B. van Heutsz.

Afdeeling Utrecht:

Zaterdag 6 Dec. trad voor bovengenoemde afdeeling van de Vereeniging „Oost en West" en de Natuurhistorische Vereeniging in de Collegezaal van het Botanisch Laboratorium als spreker op Dr. J. C. Koningsberger te Utrecht, oud-Directeur van 's Lands Plantentuin te Buitenzorg, met het onderwerp „Krakatau" (met lichtbeelden).

Nadat spreker als inleiding een overzicht had gegeven van het vulkanisch karakter van den bodem van den Indischen Archipel, inzonderheid van Java en Sumatra, ging hij over tot zijn eigenlijk onderwerp „Krakatau".

Ofschoon er herhaaldelijk meerder of minder hevige uitbarstingen, gepaard veelal met aardbevingen en regens van puin, asch en modder in die streken plaats hebben (onwillekeurig denken wij aan de hevige aardbeving van Wonosobo in November van dit jaar) was die van Krakatau, 26—28 Augustus 1883, wel een der hevigste. Niet alleen werd het eiland er geheel door versplinterd, maar ook West-Java en Zuid-Sumatra werden op vreeselijke wijze geteisterd door deze ramp, die het leven kostte aan duizenden en duizenden menschen. Krakatau zelf was een puinhoop geworden, bedekt met een aschlaag van hier 20, daar 60 Meter; het was geheel veranderd van vorm, in allerlei stukken gespleten. Noch plant, noch dier waren er meer te vinden; het eiland was als het ware gesteriliseerd.

De eruptie van 1883 heeft tot belangrijke wetenschappelijke onderzoekingen aanleiding gegeven. Toch werd het eiland, omdat het moeilijk te bereiken en nauwelijks toegankelijk was in de eerste jaren na de vreeselijke catastrophe betrekkelijk weinig bezocht. In 1887 toog de toenmalige Directeur van 's Lands Plantentuin, de heer Treub, er heen; hij vond er slechts weinig planten en nog minder dieren. Spreker deelde thans mede, hoezeer èn de fauna èn de flora in een tijdsverloop van bijna 40 jaren daar zijn toegenomen. Terwijl er b.v. in 1908, 196 exemplaren van dieren werden aangetroffen, (toen nog geen zoogdieren, maar vogels, kruipende dieren, insecten, enz.) was dit aantal in 1921 gestegen tot 573; van de planten waren in 1887 21 exemplaren aanwezig, in 1920 echter eenige honderdtallen,

BESCHIKBAAR.

BESCHIKBAAR.

zoodat men tegenwoordig terecht van een groen eiland Krakatau kan spreken.

Hoe zij er kwamen, die planten en die dieren? De eersten, doordat de zaden van soms zelfs zeer verwijderde streken, door rivieren en stroomen werden aangedreven, of door den wind werden overgebracht, terwijl ook de vogels hun deel hebben aan de weder vruchtbaar wording van het geteisterde stuk land; de laatsten, doordat zij van de eene kust naar de andere zwommen of vlogen, of op stukken hout, drijfhout, omgevallen boomstammen, enz. werden aangebracht.

Nog menige eigenaardigheid, plaatsgrijpend bij zulke buitengewone natuurverschijnselen, deelde spreker mede, o.a. van een plant, die op Java slechts in schaduw en vocht gedijende, thans op den hoogsten top van Krakatau groeit en bloeit, blootgesteld aan de grootste hitte en droogte. Later echter, want ook dit is een herhaaldelijk waargenomen verschijnsel, wordt deze plant die hier niet thuis behoort, deze indringster dus, verdreven, weggedrongen, door die, welke hier oorspronkelijk woonden, deze streek dus schijnen te beschouwen als het bijzonder eigendom, waar, volgens hun meening, geen plaats is voor anderen.

Zaterdag 6 Dec. was een schoone, een zeer leerrijke avond. Den uitnemenden redenaar, Dr. Koningsberger, wordt hier nogmaals dank gebracht voor zijn boeiende voordracht.

Mededeelingen.

Van het Dagelijksch Bestuur:

VIJFDE KOLONIALE VACANTIE-CURSUS VOOR GEOGRAFEN.

Voor de deelnemers aan den Kolonialen Vacantiecursus voor Geografen, welke van 29—31 December e.k. te Amsterdam gehouden wordt, zal een vertooning plaats hebben van de film van de Bataafsche Petroleum-Maatschappij, in de zaal van de „Vrijwillige Burgerwacht Amsterdam", welke daartoe door het bestuur welwillend ter beschikking gesteld wordt.

Men kan zich alsnog als deelnemer aan dezen cursus opgeven bij den Secretaris van het Comité voor Indische Lezingen en Leergangen, Dr. H. H. Zeijlstra Fzn., Zwolscheweg 65, Deventer.

Van het Informatie-Bureau:

UITZENDING VOOR DEN NEDERLANDSCH-INDISCHEN STAATSDIENST EN VOOR 's LANDS DIENST IN CURAÇAO.

Voor de na te noemen betrekkingen bij 's Lands dienst in Nederlandsch-Indië en Curaçao, waarin moet worden voorzien door uitzending vanwege het Departement van Koloniën, bestaat thans gelegenheid tot mededinging.

1°. Uitzending voor den Nederlandsch-Indischen Staatsdienst:

a. onderwijzer bij het m.u.l.o. (hoofdakte en akte wiskunde l.o. vereischt);
b. onderwijzer bij het openbaar lager onderwijs;
c. twee verpleegsters, bekend met röntgenologie, en zeven verpleegsters voor het krankzinnigenwezen;
d. vier verpleegsters bij den burgerlijken geneeskundigen dienst;
e. drie accountants en vier adjunct-accountants bij den Gouvernements-accountantsdienst (in vasten of tijdelijken dienst);
f. vier inspecteurs van financiën bij den dienst der belastingen;
g. officier van gezondheid 2de klasse (in vasten en tijdelijken dienst).

2°. Uitzending voor 's Lands dienst in Curaçao:
a. hoofdonderwijzeres met akte Fransch;
b. hoofdonderwijzer met akte wiskunde.

Zij, die voor uitzending tot eene dezer betrekkingen in aanmerking wenschen te komen, kunnen zich tot het verkrijgen van inlichtingen wenden tot het Ministerie van Koloniën, 9de afdeeling, onderafdeeling A. B. (voor de betrekkingen genoemd onder 1°., *a* t/m *f*), tot de 8ste afdeeling (voor de betrekking onder 1°., *g*) en tot de 10de afdeeling (voor de betrekkingen onder 2°.).

Mutaties van 3 tot 10 Dec. 1924.

Nieuwe leden.

Kantoor voor Indische Producten, Amsterdam, Banstraat 29. f 5.—.

BESCHIKBAAR.

J. G. W. Asperslag, Gediplomeerd Bouwkundige, Den Haag, Tollensstr. 18. f 5.—.
Ir. C. S. van Haeften, Mijningenieur O.-I., Hees bij Nijmegen, Kerkpad 51, p.a. familie Hubenet. f 5.—.
A. F. A. van Zijll de Jong, Assistent-Resident, Haarlem, van Edenstr. 30. f 5.—.

Nieuwe begunstigers.

Firma Kol & Co., Bankiers, Amsterdam, Heerengracht 130. f 25.—.

Afschrijven.

S. A. Samuels, Amsterdam, Badlaan 24. (overleden).
Mevrouw P. J. Conradi—van der Bent, Maastricht, St. Lambertuslaan 36. (overleden).

Adresveranderingen.

C. F. Schröder, Gediplomeerd Gezaghebber, van: Ma (Celebes) naar: Nieuwer-Amstel, A. 100. f 5.—. (afd. Amsterdam).
B. Vlielander Hein, van: „Huize Ginkel" Amerongen naar: Rotterdam, Postbox 1175. f 5.—.
A. de Koning, Hoofd van de Cultuurschool, van: Rotterdam, Graaf Florisstr. 62a naar: Buitenzorg.
Mr. Raden Soedirman, Rechterlijk Ambtenaar, van: Leiden, Plantsoen 9A naar: Weltevreden, Dep. Justitie.
J. Haar, oud-Post-Directeur v. Zuid-Afrika, van: Den Haag, Wenkenbachstr. 46 terug naar: Amersfoort, Hof 26. f 5.—.
R. J. Bouman, Den Haag, Cypresstraat, van: 8 naar: 84.
D. F. Pronk, Controleur B.B., Den Haag, van: ten Hove straat 30 naar: Regentesseplein 29a.
S. Kortleven, Adsp. Ambt. B.B. van: Menado naar: Kota Mobagoe, Bolang-Mongandou (Res. Menado).
A. A. Aalders, Adm. Ambt. B. B. naar de Wester-Afdeeling van Borneo (Pontianak).
Mevrouw T. A. Liefrinck—Baart de la Faille, Amersfoort, van Persynstraat, van: 9 naar: 19.

Alphabetische opgave van Leden der Vereeniging „Oost en West", die zich beschikbaar stellen voor het geven van privaatlessen over verschillende onderwerpen.

C. P. J. BLOK, gep. ass.-resident, laatstelijk van Soerakarta, de Riemerstraat 8, Den Haag. — Javaansch en Maleisch.
Mejuffr. A. M. EIGENHUIS, van Boetzelaerlaan 181, Den Haag. — Lessen L. O. in alle vakken en Wiskunde lagere klassen H. B. S.
L. Ch. A. FONTEIJN, Frederik Hendriklaan 104, Den Haag. — Maleisch en Javaansch in geheelen omvang.
Mr. H. GILTAY, Laan van Meerdervoort 516, Den Haag, geeft les in Oud-Fransch recht, Oud-Vaderlandsch recht, Romeinsch recht en Inleiding tot de Rechtswetenschap. Dictaten en excerpten beschikbaar. Leidt op voor cand.-examen Ind. Jurist.
J. ISRAEL, oud-adjt. Translateur van de Javaansche taal te Soerakarta, beëedigd Translateur hier te lande, Soestdijk. — Javaansch; vervaardigen van schriftelijke vertalingen uit het Hollandsch in het Javaansch en omgekeerd. — Stelt zich ook in andere plaatsen beschikbaar.
A. H. JANSEN, Hamerstraat 25, Bussum. — Maleisch (grammatica, correspondentie, spreken); geeft les te Bussum, Naarden, Weesp, Amsterdam, Hilversum, Baarn, Laren en 's-Graveland.
Mr. E. RIJKE, oud Ind. recht. ambt., Witte Singel 16, Leiden. — Ned. Ind. Wetb. — Adatrecht. — Staatsinstellingen van Ned. O. en W. Indië. — Javaansch. — Maleisch. — Madoereesch.
M. C. ROUVEROY VAN NIEWAAL, Adelheidstraat 7, Den Haag. — Maleisch in den dagelijkschen omgang.
J. J. F. SCHREUEL, gepens. Ass.-Res., Vogelkersstraat 5, Den Haag. — Maleische taal en letterkunde.
A. A. SCHROEVERS, Stadhoudersplein 3, Den Haag. — Stenografie. — Machineschrijven.
C. STEUERWALD, oud Ass. P.S., Van Beveningkstraat 112, Den Haag. — Lessen in Werktuigbouw en IJzerconstructie.
P. D. VISSER, Frederik Hendriklaan 162, Den Haag. — Maleisch (grammatica, correspondentie, omgangstaal) en Wiskunde.
A. H. J. G. WALBEEHM, Witte Rozenstraat 54, Leiden. — Javaansch. — Maleisch.
B. J. WEISSMAN, Weimarstraat 67, Den Haag. — Lessen in Schaak, Scat en Poker.

Leden, die in deze opgave opgenomen wenschen te worden, kunnen zich opgeven aan den Secretaris der Vereeniging, Heulstraat 17, 's-Gravenhage.

Vereeniging „OOST en WEST".

HOOFDBESTUUR: Heulstraat 17, 'S-GRAVENHAGE.

STUDIE-COMMISSIE. De gedelegeerde dezer Commissie, de Heer J. C. HIETINK, Prins Mauritsplein 23, Den Haag, Tel. Sch. 752, neemt belangeloos de zorg op zich van in Nederland vertoevende kinderen en jongelieden uit Oost- en West-Indië, die hier te lande geen familie of kennissen hebben, die dit kunnen doen.

INFORMATIE-BUREAU ten behoeve van personen, die een werkkring zoeken in Nederl. Oost- of West-Indië of daartoe hunne kinderen of pupillen willen opleiden, ook voorlichting verstrekkende op elk gebied aan personen van Indië komende of aanraking met Indië zoekende. Men wende zich tot den Secretaris, Heulstraat 17, 's-Gravenhage, Telef. H. 4519, Bureau-uren 10—12 v.m. en 2.30—4 n.m. Schriftelijke verzoeken om inlichtingen zonder bijvoeging van porto voor de beantwoording worden als regel buiten beschouwing gelaten.

TEHUIS VOOR INDISCHE STUDENTEN, Prins Mauritsplein 23, Den Haag, Tel. Sch. 752. Dit „Tehuis" biedt aan studeerenden van alle landaarden uit Oost- en West-Indië, wier ouders niet in Nederland vertoeven, tegen matigen prijs een tijdelijk verblijf aan, desgewenscht met hulp en voorlichting. Aanvragen te richten tot den Directeur, den Heer J. C. HIETINK of den administrateur, den Heer W. MEIJER.

TEHUIS VOOR NEDERLANDSCH-INDISCHE BEDIENDEN, „Persinggahan", van Boetselaerlaan 2, 's-Gravenhage, waar Ned.-Ind. bedienden een tijdelijk onderkomen en hulp en raad kunnen vinden. Indische bedienden, die met een familie naar Indië willen terugkeeren, een dienst zoeken of van dienstbetrekking willen veranderen, wenden zich tot den Directeur, den Heer F. DE MUNNIK, Telef. Scheveningen No. 248

LEESZAAL, Heulstraat 17. Bevat de actueele lectuur betreffende Oost- en West-Indië.

*** Bij het INFORMATIE-BUREAU van de Vereeniging „Oost en West", Heulstraat 17 en de Firma MARTINUS NIJHOFF, Lange Voorhout 9, Den Haag, zijn de navolgende werkjes verkrijgbaar:

a. 1. **Een boekje over onze Oost voor hen, die er niet geweest zijn.** (Tweede druk).
Prijs: **f 0.50** per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
2. Onze Oost. II. **Iets over den Inlander en zijn Zieleleven,** door T. J. BEZEMER.
Prijs: **f 0.05** per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.

b. Onze West Tweede druk bestaande uit:
1. **De Kolonie Suriname,** door FRED. OUDSCHANS DENTZ;
2. **De Kolonie Curaçao,** door Mr. B. DE GAAY FORTMAN.
Prijs: **f 0.50** en f 0.06 frankeerkosten.

c. Staats- en particuliere betrekkingen in onze Overzeesche Bezittingen: Werkkring en Vooruitzichten.

I. **De Bestuursambtenaren in Nederl.-Indië.** (2de, geheel omgewerkte druk met 8 foto's.)
Prijs: **f 0.75** per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.

II. **De Geëmployeerde bij de Javasuiker-Industrie.** (2de verbeterde druk).
Prijs: **f 0.25** per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.

III. **De Rechterlijke Ambtenaar in Nederlandsch-Indië.** (2de verbeterde druk).
Prijs: **f 0.50** per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.

IV. **De Ingenieur in Nederlandsch-Indië.** (2de verbeterde druk).
Prijs: **f 0.75** per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.

V. **De Ambtenaar bij het Boschwezen in Nederlandsch-Indië.**
Prijs: **f 0.20** per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.

VI. **De Ambtenaar bij het Onderwijs in Nederlandsch-Indië.**
Prijs: **f 0.25** per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.

VII. **De Vooruitzichten van den Nederlandschen Arts in Nederlandsch-Indië.**
Prijs: **f 0.25** per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.

VIII. **De Ambtenaar bij den dienst der in- en uitvoerrechten en accijnzen in N.-Indië.**
Prijs: **f 0.20** per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.

IX. **De Ambtenaar bij de Gouvernements-Marine in Nederl.-Indië.** (Opnieuw herzien).
Prijs: **f 0.20** per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.

X. **De Ambtenaar bij den Post-, Telegraaf- en Telefoondienst in Nederl.-Indië.**
Prijs: **f 0.25** per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.

XI. **De Geëmpl. bij de Rubber-(caoutch.) cultuur en bij eenige Bergcultures in N.-Indië.**
Prijs: **f 0.40** per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.

XII. **Onze Koloniën.** Prijs **f 0.35** per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.

Serie I.

1. Nederlandsch-Indië en de handel.
2. Indische toestanden gezien door een inlander.
3. Het leven van den bestuursambtenaar in het binnenland.
4. Sarikat-Islam.
5. De Suikernijverheid in Nederlandsch-Indië.
6. De afschaffing van de laatste heerendiensten op Java.
7. Denkbeelden der Inlanders van onzen Indischen Archipel omtrent het ontstaan van ziekten.
8. De Europeesche vrouw in Indië.
9. De bosschen van Nederl.-Indië, hunne benutting en verzorging.
10. Over de Kolonie Suriname.

Serie II.

No. 1. De militaire positie van Nederlandsch-Indië.
„ 2. Het Javaansch tooneel.
„ 3. Het spoor- en tramwegwezen in Nederlandsch-Indië.
„ 4. De theecultuur op Java.
„ 5. 's Lands Plantentuin te Buitenzorg.
„ 6. Een doode taal in Indië.
„ 7. De inlandsche dorpsgemeenschap op Java.
„ 8. De rijstteelt in Nederlandsch-Indië.
„ 9. De Javaan gelijk hij schijnt en is.
„ 10. Brandende Koloniale Vraagstukken.

Serie III.

1. Over Bali en zijne bewoners.
2. ...eeling in Nederlandsch-Indië.
3. ...criminaliteit in Nederlandsch-Indië.
4. ...che Scholen onder de Oost-Indische Compagnie.

No. 5. Nederlanders in Indië.
„ 6/7. Het Nederlandsch-Indisch Volkscredietwezen.
„ 8. Het leven van den Europeeschen militair in Ned. Oost-Indië
„ 9. De Slavernij in Oost-Indië.

N.B. Beleefd verzoek bij bestelling het kostende vooraf per postwissel toe te zenden aan het INFORMATIE-BUREAU, Heulstraat 17, 's-Gravenhage.

Bovenstaande werkjes zijn ook verkrijgbaar bij den Hoofdvertegenwoordiger der Vereeniging in Ned.-Indië, den Heer Mr. K. FAUSER, Soemenep (Madoera).

Afdeeling 'S-GRAVENHAGE.

Het Secretariaat-Penningmeesterschap der Afdeeling 's-Gravenhage is gevestigd **Heulstraat 17** (Hoofdbestuur).

Aan de Leden van „Oost en West"

Het bestaan van het „Koloniaal Weekblad" is, dit behoeft geen betoog, een levensbehoefte voor Uw vereeniging.

Op twee manieren kunt U het orgaan steunen:

1°. door de adverteerders, die Uw weekblad helpen financieren, met Uw inkoopen te bevoordeelen en daarbij den naam van het blad te vermelden,

2°. door Uw leveranciers aan te sporen in Uw orgaan te adverteeren, of door onzen reiziger bij Uw leveranciers een introductie te verschaffen.

Mogen wij op Uw medewerking in deze rekenen?

s DE UITGEEFSTER.